

Zasavski TEDNIK

Štev. 4

TRBOVLJE, 25. JANUARJA 1958

Leto XI

**7 dni
po svetu**

Spet je teden okrog in svet je poln najrazličnejših dogodkov, ki jih je vredno omeniti. Vihar ogorčenja pri nas doma in tudi po svetu je povzročilo piratsko ravnanje francoske vlade, ki je naročila svojim vojnim ladjam, da zaustavijo našo linijsko ladjo

»SLOVENIJO«

Ki je plula proti Casablanci, in ji zaplenijo del tovora — orožje, ki je bilo namenjeno neodvisni državi Maroku. Naše poveljstvo na ladji je imelo tudi ta tovor vpisan v ladijski register in je šlo torej za čisto navadno pošiljko neodvisni državi. Tak ukrep ne zasluži drugega kot ostro obsodbo, saj vnaša v mednarodne stike dokaj brutalno in nevarno prakso. Trditve francoske vlade, da je bilo orožje namenjeno alžirskim upornikom, je iz trte zvito, ker je naš diplomatski predstavnik v Casablanci dobil že pred tremi tedni dovoljenje od pristaniških oblasti za izkrcanje orožja z ladje »Slovenija«.

AVEROF O GRŠKI ZUNANJI POLITIKI

V zunanjepolitični debati grške skupščine je govoril tudi o odnosih Grčije z drugimi državami in pristavil, da je zaradi prijateljskih odnosov Grčije z državami Bliznjega vzhoda prišlo do nekaterih napetosti z državami članicami NATO. Prav tako je dejal, da je prepričan, da je pravica na strani arabskih držav in podaril, da mora Grčija tudi v bodoče krepiti stike s temi državami. Grški zunanji minister je v nadaljevanju svojega govora poudaril tesno prijateljstvo z Jugoslavijo in dodal, da spoštuje našo voljo, da bi si zagotovili neodvisno življenje. Ko pa je govoril o nedavnem sestanku članic Severnoatlantskega pakta, je podaril, da Grčija ni prevzela nobenih obveznosti za postavitve oporišč za teledirigirane izstrelke. Zunanji minister je govoril tudi o Cipru in dejal, da je njegova vlada pripravljena storiti vse, da bi ciklo vprašanje rešili tako, kot to želi prebivalstvo tega otoka.

FEDERACIJA
MED EGIPOTOM IN SIRIJO

Zdaj ni več stvar daljne, marveč bližnje prihodnosti. Obe državi si prizadevata, da bi čimprej vskladili vse ključne točke, potrebne za federacijo. Sirijo pa je te dni obiskal naš nedavni gost, indonezijski predsednik Sukarno, ki je imel razgovore s sirijskimi državniki. Sporočilo o razgovorih poudarja, da sta Sirija in Indonezija odločeni nadaljevati politiko neodvisnosti in nepristopanja k blokom in da bosta podpirali pravice narodov do samoodločbe. Obe državi obsojata jedrske poskuse kot sredstvo za povečanje mednarodne napetosti. Sirija bo tudi podpirala Indonezijo v njenih zahtevah po Zahodni Novi Gvineji, Indonezija pa bo podpirala nacionalne zahteve Arabcev.

ZMAGA NAJ PRAVIČNA STVAR

Vsem nam je znano, kolikšno gorje je povzročil med vojno ustaški zločinec Artuković, ki je po vojni pobegnil, naša država pa je zahtevala od ameriških oblasti že leta 1951, da ji izroče tega okorelega zločince, da ga bomo sodili za njegove zločine. Artuković je dobil v ZDA pravico azila. Zdaj je Vrhovno sodišče ZDA sprejelo pritožbo naše vlade in naročilo obnovo postopka pri apelacijskem sodišču v Los Angelesu.

VREME

Zimsko vreme; snežilo bo še med 24. in 27. januarjem, vsekakor pa okoli 27. januarja in verjetno tudi okoli 31. januarja. Ostale dni suho oziroma jasno vreme ter v jasnih nočeh hudo mraz.

VOLITVE DELEGATOV

Prvi zbori volivcev, na katerih smo izbirali delegate za kandidacijske konference, so v pretežni meri že končani. Jutri bodo prišli na zbor še ljudje iz nekaterih vasi v zgornjem delu okraja.

Zanimivo je, da so bili z malimi izjemami zbori volivcev dobri, da so volivci skrbno izbirali delegate za kandidacijske konference in da so zahtevali pojasnila in odgovore na vrsto vprašanj. Največ so govorili o gospodarskih vprašanjih in komunalnem življenju. V spodnjem delu okraja so kmetje mnogo govorili o predlaganih vaških poti, cest, vodnjakih, šolah in razvoju kmetijstva.

Malone vstopov so volivci mnogo govorili o predlaganih kandidatih. Volivci žele pred-

vsem tako poslance, ki bodo pravilno zastopali koristi naše skupnosti v najvišjih družbenih organih in hkrati poudarjali, da bodo morali imeti stalno povezavo z njimi. Doselej ponekod takih stikov ni bilo dovolj, ali pa jih sploh ni bilo. Ponekod so tudi predlagali, naj bi se, ko so poslanci dobili pravice okrajnih ljudskih odborov, bodoči izvoljeni poslanci večkrat poročali v okrajnem oziroma občinskih ljudskih odborih.

Do prihodnjih zborov volivcev bodo vse naše občine pripravile podrobnejše predloge perspektivnega načrta gospodarskega razvoja, družbene plane in proračune. Se bolj kot na teh zborih volivcev pa bodo spregovorili o celokupnem razvoju našega družbenega življenja na prihodnjih zborih volivcev.

Gradiiva za to je več kot dovolj in zato tu ne bo malo povedati. Ne sme se zgoditi, da bi nam razni v bistvu sicer drobni vsakodnevni problemi zamislili vso pisanost in veličino prehojenih dosežkov in uspehov. Če nikoli, je prav zdaj čas, ko lahko podrobno in odprto pregledamo, kaj smo v razdobju zadnjih štirih let storili za razcvet naše socialistične skupnosti. Če je tu pa tam zastripelo, ni nič čudnega, kajti nikdar ne smemo pozabiti, da smo sami oblikovali in upravljali, kar imamo, in majhnih in velikih napak ali slabosti v bodoče ne bo, če bo vsakdo na svojem mestu prispeval svoje k temu, kar imenujemo socialistična skupnost.

Prav zato so bili ti in bodo bodoči zbori volivcev predvsem

nov smeješi korak k utrjevanju našega demokratičnega sistema, obenem pa tudi vključevanje nadaljnega števila državljanov k aktivni udeležbi v naših samoupravnih organih.

Delavski pozdrav kongresu „Svobod“

Danes in jutri zaseda v Mariboru kongres „Svobod“ in prosvetnih društev Slovenije. Nekaj sto aktivnih oblikovalcev amaterskega kulturnega in izobraževalnega življenja iz 811 prosvetnih društev bo ocenilo svoje delo v razdobju med dvema kongresoma, hkrati pa natančno določilo mesto in vlogo prosvetnega in izobraževalnega dela v celokupnem sistemu kulture in strokovne vzgoje naših ljudi.

Ni nobenega dvoma, da so naša ljudskoprosvetna društva v tem razdobju opravila veličinsko delo, saj imajo »Svobod« in prosvetna društva v svojih vrstah nad 100.000 aktivnih članov. Toda osnovna na kongresu bo, kako naprej, kako korakati vtrč s časom, saj menda ni slučajna ugotovitev, da je celokupna amaterska dejavnost tu pa tam zaostajala za našim razvojem v družbenem življenju. V tem času ni več dovolj, če so naša ljudskoprosvetna društva

v svoji sezoni prirejela nekaj odrskih del, pa morda še koncertov in nekaj predavanj, in delo je bilo opravljeno. V času, ko se naglo razvija televizija, ko človek iz dneva v dan prisluškuje vedno novim tehničnim dosežkom, ko znanost napreduje z velikanskimi koraki, ko ima malone že vsaka družina lasten radijski sprejemnik, je treba temeljito korigirati tudi nekatere strani v življenju naših amaterskih društev. Vsekakor bo kongres, kot rečeno, kar verjetno zelo natančno določil bodočo vlogo celotnega kulturnoprosvetnega in izobraževalnega dela. Se prav posebej izobraževalnega. Naše ljudskoprosvetne institucije bodo morale postati prvenstveno nosilec izvensolske vzgoje naših delovnih ljudi, morale bodo človeka pripravljati na vedno obsejnejše naloge v vsakdanjem življenju.

Ce zdaj samo za trenutek pogledamo v naša lastna društva, bomo morali ugotoviti, da smo sicer na amaterskem področju dosegli kar lepe uspehe. Premalo pa smo zares storili za vzgojo ljudi, premalo smo napravili za ljudi, ki so željni znanja, napredka, ker se zavedajo, da bodo le tako kot naraščajočemu tempu sodobne znanosti. In to bo bržčas v prihodnjih mesecih in letih prvenstvena in zelo odgovorna naloga zasavskih »Svobod« in prosvetnih društev. Brez pomoči ne bo šlo, vendar se bo treba tesneje nasloniti na našo politično organizacijo SZDL in druge družbene institucije, in delo bo lažje steklo.

Sicer pa bo kongres pokazal, kjer bo treba začeti ozioroma nadaljevati, zato mu velja prisrčen delavski pozdrav!

PREBERITE TUDI TO!

Koliko poslancev

bomo volili v zvezno in republiško ljudsko skupščino

Prav gotovo bo vsakogar zanimalo, koliko poslancev bomo pri nas na Slovenskem izvolili v zvezno in koliko v republiško ljudsko skupščino.

V Sloveniji smo že pred tremi tedni začeli priprave za bližnje volitve. Prav zdaj potekajo tudi po našem okraju prvi zbori volivcev, ki bodo izvolili delegate za kandidacijske konference, ki imajo nalogo izbrati kandidate za poslance. Slovenska ljudska skupščina bo imela 295 poslancev, in sicer republiški zbor 129 (doslej 125), zbor proizvajalcev pa v skupini industrije, trgovine in obrti 67 (doslej 69), v skupini kmetijstva 9 poslancev (doslej 13).

V zvezni zbor zvezne ljudske skupščine bo Slovenija volila 25 poslancev, namesto dosedanjih 23, ljudska skupščina LRS iz svoje srede pa še 10 poslancev (doslej 10). V zvezni zbor proizvajalcev bomo v Sloveniji v skupini industrije, trgovine in obrti volili 23 poslancev (doslej 18) v skupini kmetijstva pa 2 (doslej 4).

Slovenija je za volitve v republiški zbor ljudske skupščine LRS razdeljena na 129 volilnih okrajev. Praviloma je ena občina volilni okraj, v nekatere manjše občine so združene.

Za volitve poslancev republiškega zbora proizvajalcev v industrijski skupini je Slovenija razdeljena na 62 volilnih okrajev. Največ poslancev iz te skupine bosta imela ljubljanski okraj (19) in Maribor (14), najmanj pa okraja Murska Sobota in Novo mesto (po 2).

V kmetijsko proizvajalski skupini bo za republiški zbor proizvajalcev 9 volilnih okrajev. V mariborskem okraju sta dva volilna okraja, vsi drugi okraji, včetrsti naš, pa bodo volili po enega poslanca, okraja Ljubljana in Kranj pa bosta skupaj volila enega poslanca v tej skupini.

Za volitve poslancev, ki bodo neposredno izvoljeni v zvezni zbor ljudske skupščine FLRS, je Slovenija razdeljena na 26 volilnih okrajev, od katerih vsak voli po enega poslanca. V našem okraju bomo izvolili dva poslancev.

Za volitve poslancev zveznega zbora proizvajalcev bo v Sloveniji 23 volilnih okrajev: v ljubljanskem okraju 6, v mariborskem 5, celjskem, kraškem in trbovškem po 2, vsi ostali okraji pa bodo volili 1 volilni okraj in bodo volili prav toliko poslancev.

Za kmetijsko skupino je Slovenija razdeljena na dva volilna okraja: okraj Celje, Maribor in Murska Sobota tvorijo eden, naš ljubljanski, goriški in dolenski pa eden okraj.

Zasavska cesta - še letos?

V soboto, 11. januarja, so se zbrali v Litliji zastopniki okraja Trbovlje ter občin Trbovlje, Zagorje in Litlija. Ljudski poslanci iz Zasavja in zastopniki Uprave za ceste LRS na ponovni posveti glede prebitja ceste na sektorju Renke-Pasjek-Zagorje.

Pred nedavnim smo poročali, da so taka posvetovanja že bila in da so na njih postavili zahtevo po izgradnji te ceste. Na zadnjem posvetu pa se je to vprašanje že pomaknilo nekoliko naprej, in sicer v tej smeri, da bodo strokovnjaki temeljito proučili zadevne elarborate in ekonomske razloge, ki so prišli na dnevni red na

omenjenih posvetih. Se več — v kratkem bodo izdelani tudi že načrti in program za gradnjo zasavske ceste med Renkami in Zagorjem.

Ni odveč povedati, da ta akcija ni le rezultat priprav za bližnje volitve, niti ni parola za zore volivcev — nasprotno, to je akcija, ki izraža pričakovanja prebivalstva Zasavja, to so potrebe zasavske industrije in zasavskega kmečkega življa.

Zastopniki omenjenih občin so se seznanili s predlogi prebivalcev zasavske kotline tudi pristojne foruma pri izvršnem svetu LRS, ki so obljubili pod-

preti prizadevanja, da pride do uresničenja težnje Zasavcev, katere so postavili na zborih volivcev.

Z objavljanjem člankov o tem vprašanju želimo seznaniti široko javnost o korakih, ki so jih že storili voljeni zastopniki, katerim so volivci zaupali nalogo — doseči prebitje zasavske ceste na sektorju Renke-Zagorje.

VI. kongres LMJ

V ponedeljek se bo v Beogradu začel VI. kongres LMJ. Mi smo naših mladinskih delegatov se bo kongresu udeležilo še precej predstavnikov mladinskih organizacij iz sosednjih držav. Kongres bo zasedal tri dni in bo ocenil predvsem prehojene pot jugoslovanske mladine od zadnjega kongresa, obenem pa dal n-potke za še aktivnejše vloge ljudske mladine v družbenem življenju.

Iz našega okraja gre na pot v prestolnico šest mladinskih de-

legatov, ki so jih izbrali mladinci našega okraja na zadnji izredni okrajni konferenci. V sredo so imeli naši delegati posebno posvetovanje, na katerem so se dogovarjali o delu na kongresu.

Zasavska mladina je svojimi izvoljenimi predstavniki naročila za to pot mnogo pozdravov jugoslovanski mladini in dala obljubo, da bo z vsemi silami delala za uresničitev vseh sklepov kongresa.

Tov. Miha Marinko o bližnjih volitvah:

„Na umu in v srcu imejmo razcvet naše socialistične družbe“

Ko je pretekli teden tov. Miha Marinko po zadnjem nadaljevanju seje Ljudske skupščine LRS tretjega sklica razglasil odlok o razpustu Ljudske skupščine, je v svojem zaključnem govoru dejal:

»Smo že v jeku volilnih priprav. Ne mislim, da je tu potrebno dati obširno oziroma podrobno analizo dela, ki ga je naša skupščina opravila v tej svoji mandatni dobi. Zdel bi predvsem poudariti, da je bilo delo te skupščine zelo obsežno na mnogih zakonodajnih področjih, ki urejajo naše družbeno življenje. Največja važnost pa je seveda na tistem delu naše skupščine, ki je bilo osredotočeno na razvoj, utrjevanje in izpopolnjevanje našega komunalnega sistema in delo za izpopolnjevanje gospodarskega sistema. To je bilo delo za razvoj demokratičnih oblik čim neposrednejšega družbenega upravljanja.«

V nadaljevanju svojega govora je Miha Marinko poudaril, naj bi bila tudi v prihodnje naloga nove skupščine, da s posredovanjem izkušenj kar najbolj deluje pri usposabljanju naših subjektivnih socialističnih sil, da bi bile kot uspešno usmerjati udeleževanje najširših plasti naših delovnih ljudi v vseh najrazličnejših oblikah družbenega upravljanja, ki jih je v pretekli mandatni dobi uzakonila naša skupščina.

»Visoko razviti demokratizem, ki se zrcali v teh zakonskih predpisih, je posvečen čimbolj sproščeno uveljavljanju teh zavestnih socialističnih sil, predpostavljajo, da se te in samo te absolutno uveljavljajo, nikakor pa ne

razni anarhistični, demagoški elementi, ki bi mogli s svojim destruktivnim udeleževanjem motiti uspešno delo

teh demokratičnih organov pri reševanju tekočih problemov.«

Svoja nadaljnja izvajanja je tov. Marinko posvetil pripravi za volitve v novo skupščino. Opozoril je na nujnost, da volitve ne bi smele oslabiliti naših naporov za vedno večje usposabljanje naših demokratičnih organov, to je novozvoljenih ljudskih odborov in najrazličnejših oblik družbenega in delavskega upravljanja. »Delo v tej volilni kampanji,« je naglasil tov. Marinko, »naj bo posvečeno utrjevanju naših ljudskih odborov, utrjevanju vsega našega demokratičnega življenja in urejanju tekočih problemov. Vse razprave na volilnih sestankih naj bodo posvečene konstruktivnemu reševanju tekočih problemov, katerih je brez dvoma dovolj. Take volilne priprave in volitve same bodo prispevale k hitrejšemu reševanju tekočih problemov; urejanje teh se čisto zavlačuje zaradi take ali drugače slabosti in pomanjkljivosti v delu naših subjektivnih političnih sil. Apelliram na to, naj pri volilnem delu v naši sredini ne bo demagoških nastrojev, ne praznih obljub, ne raznih osebnih tendenc. Vsi imejmo na umu in v srcu razcvet naše socialistične družbe, enotne in utrjene, da bi v takem duhu in na taki podlagi naše ljudstvo izvolilo v novo ljudsko skupščino najboljše iz svoje srede. Mislim, da je ta moja želja izraz interesov in ciljev naših delovnih ljudi in da morajo predvsem v tej smeri naše volitve izveneti kot nadaljnja afirmacija celotne socialistične skupnosti.«

Napredek v preventivni zdravstveni službi v našem okraju

Preventivna zdravstvena služba v našem okraju se naglo razvija. Od skromnih začetkov sanitarno-epidemiološke postaje s honorarnim uslužbencem se je razvila higienska postaja, pri kateri je nastopil službo sanitarni tehnik Jože Plečnik, sedanjí upravnik Okrajnega higienskega zavoda. Po njegovi zaslugi je higienska postaja zdaj že drugo leto higienski zavod, kar je velika pridobitev za zdravstveno službo.

Ce se ogledate na Okrajnem higienskem zavodu in ste radovedni glede njegovih načrtov za nadaljnjo izpopolnitev te ustanove, vam bodo zaupali, da bo letošnji prihod z delom živlisko-kemijali laboratorij. Tako ne bo več treba vseh vzorcev sumljivih ali poškodovanih živil, plač in vod pošiljati drugam, kar je bilo do sedaj, in kar je še slabše, mnogo časa, ko morajo čakati na izvide in jim ni moglo hitro in zakonito ukrepati. Z ustanovitvijo svojega laboratorija bodo to vprašanje zadovoljivo rešili. Upamo, da jim bo okraj v proračunu za letošnje leto odobrili tudi denar, da bodo slednjič le prišli do svojega vozila, brez katerega so kot brez nog. Tako, pravilo, bi se obseg in vsebina dela občutno spremenila in izboljšala. Zelimo jim srečo, da bi res dobili vhte nogo.

Do sedaj je bila njihova dejavnost v glavnem usmerjena na področje komunalne in živilske higijene ter v preprečevanje nalezljivih bolezni. V tem delu dosegajo res vidne uspehe. Okraj je izrazil industrijski in terja veliko dela na področju higijene in tehnike zaščite. Zavod bi nujno potreboval nekoga, ki bi se posvetil izključno temu vprašanju. Na zavodu je prevzela dolžnost okrajnega inšpektorja za živilsko higieno zdravnik dr. Ivančič, kar je spet lep uspeh. To je mlado ustanovo. Sol v okraju je mnogo in vse, razen nekaterih najnovejših, so za pouk komajda še primerne. Zato bo delo na tem področju dokaj težavno, kar je preureditev sol vedno zvezan z večjimi ali manjšimi stroški.

Zdravstveni delavci so že doli časa želeli, da bi dobili pregled o delu, uspehih in težavah zdravstvene službe v razširjenem okraju Trbovlje. Zato je zavod obral potrebne podatke, ki so s kritičnimi pripombami izšli v knjižici »Zdravstvena služba okraja Trbovlje v letu 1956«. Ta knjižica ni zanimiva samo za zdravstvene delavce, ki bodo z njo dobili pregled svojega dela, temveč za vse, ki jim je mar

bi prezrli vse izobraževalno in vzgojno delo, ki so ga opravili učitelji, Rdeči križ, komšije za zimske izobraževanje ter druge družbene in gospodarske organizacije in društva.

KAKO ZACETI Z NAČRTNIM DELOM

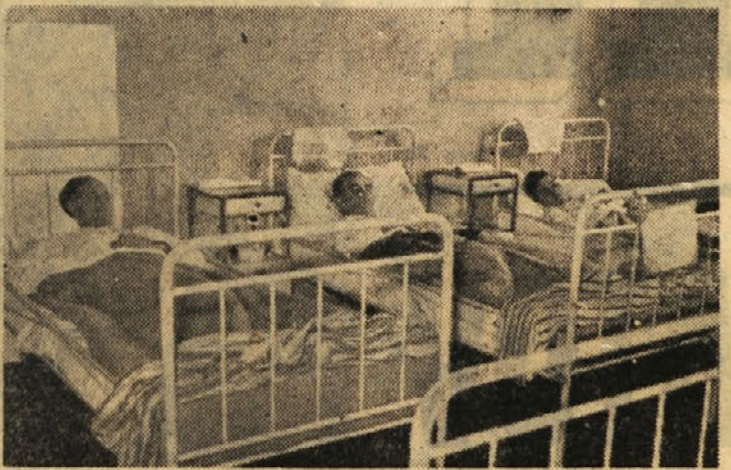
Najprej je bilo treba sestaviti dober načrt zdravstveno-vzgojne dela. Po tem načrtu naj bi

vzgoji šolske mladine in odraslih. Z zastopniki sindikatov so govorili, kako bi z ustreznimi izobraževalci v pogledu higijensko-tehnične zaščite zmanjšali število nesreč pri delu. Posvetovanja so torej imela namet, božični zdravstveno-vzgojno delo in v vsaki občini so skušali določiti nekoga, ki bi bil referent za zdravstveno vzgojo in bi bil v stikih z zdravstvenimi delavci in referatom za zdravstveno vzgojo. Njegova naloga bi bila organizirati zdravstvena predavanja, tečaje in druge zdravstvene akcije, upoštevajoč zanimanje ljudi in zdravstveno problematiko, ki jo je treba v vsaki občini natančno proučiti.

To organizacijsko delo je dokaj dobro uspelo. Nadaljnji ukrep teh posvetovanj je bil, da bi moglo predvajati zdravstveno - vzgojne filme za okrog 150.000 šolskih otrok. Nekateri zdravstveni domo-

vi so tudi dali prispevke za nakup zdravstveno - vzgojnih filmov in diapozitivov, ki jih je referent za zdravstveno vzgojo že preskrbel. Izdelati bo treba še podoben program zdravstveno - vzgojnega dela, zato pristojni referent sedaj proučuje zdravstveno statistiko, v obdelavi je nadalje material s področja nalezljivih bolezni za desetletje 1947 - 1956, ki naj bi nudil vpogled v epidemiologijo našega okraja, da bi tako smotno planirali zdravstvene akcije na terenu. Po proučitvi te problematike in upoštevajoč zanimanje ljudi po referat za zdravstveno vzgojo usmeril svoje delo. Opisal smo vam v kratkem to zdravstveno ustanovo, ki se ne nenehno trudi, da bi dosegla izboljšanje zdravstvenega stanja ljudi in s tem prispevala svoj delež k splošnemu napredku.

FRANC TIHOLE

V bolniškem oddelku Zdravstvenega doma v Zagorju

napredek tega okraja. Lepo bi bilo, če bi takšno publikacijo izdali tudi za preteklo leto.

ZACETKI NAČRTNEGA ZDRAVSTVENO-VZGOJNEGA DELA

Krivično bi bilo trditi, da do lanskega leta, ko so na pobudo Tajništva za zdravstvo ustanovili referat za zdravstveno vzgojo, ni bilo ničesar storjenega. Gledali bi tudi preozko, če bi se omeji samo na priložnostna zdravstvena predavanja, ki so jih imeli nekateri pooblaščenki zdravniški in drugi zdravstveni delavci. Pri tem

pritegnili k sodelovanju v prvi vrsti učiteljsko, družbene in gospodarske organizacije ter razna društva. Da bi to dosegli, je bilo treba organizirati posvetovanja zastopnikov teh organizacij in društev, ki so jih pripravili oddelki za zdravstvo pri občinskih na pobudo referata za zdravstveno vzgojo. Na teh posvetovanjih so razpravljali o vlogi in pomenu zdravstvene vzgoje pri reševanju zdravstvene problematike in predlagali družbenim organizacijam in društvom, naj vneso v svoje programe tudi zdravstvena predavanja. Poudarjali so pomen šole in učiteljske pri zdravstveni

V gospodarstvu preko 2 milijona zaposlenih

Znano je, da smo imeli v predvojni Jugoslaviji posebno značilen problem - prenaseljenost v kmetijstvu. Po vojni pa se je z izgradnjo naše bazične industrije to vprašanje ublažilo, četudi še danes ni rešeno. Medtem ko je leta 1931 od celokupnega prebivalstva na vasi živelo 76,6 odst. vseh ljudi, ki se je ukvarjalo s kmetijstvom, se je leta 1953 to razmerje zmanjšalo na 59,9 odst. in je danes še za nekaj odstotkov nižje. Računamo, da bo do leta 1960 v naši državi delalo v kmetijstvu samo 56 odst. celokupnega prebivalstva oziroma nekaj nad 10 milijonov ljudi.

Se nekoliko številki, ki povedo, kako se giblje število zaposlenih ljudi v poljedelstvu. Pred vojno je bilo zaposleno okrog 1 milijona ljudi. Leta 1956 je v vseh področjih gospodarstva delalo 1.888.000 ljudi, po podatkih iz oktobra lanskega leta pa znaša število v gospodarstvu zaposlenih ljudi 2.068.000. V tem mesecu je bilo največ ljudi zaposlenih v industriji in rudarstvu - preko 920.000, nato v trgovini preko 206.000, v gradbeništvu 236.627 itd.

IZ DELA DRUŠTVA PRIJATELJEV MLADINE V NAŠEM OKRAJU

Za zdravje otrok in žena

Na prvi seji sveta za zdravstvo Okraja Trbovlje v Leskovcu leta, se ugotovilo, da je bilo 3.114,57 dinarjev porabljenih za zdravilne plačila nezmolžnih, za brezplačno zdraviljenje, za male asanacije, za prevoze v bolnišnico, za zobno zdraviljenje, za ambulantna zdraviljenja - povprečje za zdravila za siromašne in za občinski sanitarni inšpektorat. V te namene se letošnje leto predvideva znesek 3.890,000 din. Za preventivno zdravstveno službo je bilo lanske leto porabljen 3.112,800 dinarjev, za letošnje leto pa je ta ustanova napravila proračun za 8.190,000 din. Upoštevajoč skupna proračunska sredstva, s katerimi razpolaga občina letošnje leto, pa je vsa sredstva za potrebe zdravstvenih domov ponovno pretrese svoji proračun in ga vsakič iz razpoložljivih sredstev občinskega ljudskega odbora.

Ko rečujemo to vprašanje, je treba posvetiti posebno skrb neurejenim domačim razmeram, v katerih živi pretežna večina otrok, ki obiskujejo pomožno šolo. Te neurejene razmere imajo svoje korenine v slabem socialnem stanju prizadetih staršev, a tudi v negativnih moralnih kvalitetah staršev in ostale družine (pijanost, brezbriznost, razdrta zakon, duševna zaostalost, nevarnost življenja in podobno). Potrebni bi bili postojali obiski na domu staršev in več pojasnjevanja vsem tistim, ki delajo tem otrokom krivico s

tem, da se iz njih norčujejo, jih zaničujejo in podcenjujejo, odri- vajo ali jih celo telesno kaznujejo.

Za te otroke je treba nadalje organizirati več zdravstvenih in počitniških kolonij. Iz razpoložljivih podatkov sledi, da je bilo v zadnjih 12 letih le 7 otrok v kolonijah, zaradi česar se poraja vprašanje, zakaj se ti otroci odri- vajo od teh ugodnosti in zakaj jim ne posvetimo prav v tem vprašanju še posebno pozornosti. t. k.

Izvajajmo novi zakon o delovnih razmerjih

KAKO LAHKO PRENEHA DELOVNO RAZMERJE

Delovno razmerje preneha lahko: po sporazumu, z odpuščanjem, s pretekom časa, za katerega je bilo sklenjeno, po odločbi disciplinskega organa, zaradi samovoljne zapustitve dela, po samem zakonu in zaradi likvidacije gospodarske organizacije.

PRENEHANJE DELOVNEGA RAZMERJA PO SPORAZUMU

Po pisnem sporazumu med delavcem in gospodarsko organizacijo lahko preneha delovno razmerje ob vsakem času.

V imenu gospodarske organizacije sklene sporazum direktor.

Za sporazum o prenehanju delovnega razmerja člana upravnega odbora ali delavskega sveta je potrebno soglasje delavskega sveta.

Dan razrešitve se določi v sporazumu o prenehanju delovnega razmerja.

PRENEHANJE DELOVNEGA RAZMERJA Z ODPOVEDJO

Delovno razmerje, sklenjeno za nedoločen čas, lahko odpove tako delavec kakor gospodarska organizacija.

Odpuščanje, vročena po 15. v mesecu, ima učinek od tega dne, odpuščanje, vročena po 15. v mesecu, pa ima učinek od prvega dne naslednjega meseca.

Odpuščanje predlaga direktor delavskemu svetu oz. komisiji za sklepanje in odpuščanje delovnih razmerij.

O odpuščanju delavcev na vodilnih mestih odloča upravni odbor na direktorjev predlog.

O odpuščanju delavcem, ki imajo več kot 20-letno delovno dobo ali pa 15 in več let nepretrgane službe v isti gospodarski organizaciji, odloča delavski svet na predlog upravnega odbora.

Odpuščanje se daje pisмено.

UGOVOR ZOPER ODLOČBO O ODPOVEDI

Zoper odločbo o odpuščanju, ki jo izda direktor na podlagi sklepa komisije, ima delavec pravico ugovora na upravni odbor.

Zoper odločbo o odpuščanju, ki jo izda direktor na podlagi sklepa upravnega odbora, ima delavec pravico ugovora na delavski svet.

Ugovor je treba podati v 3 dneh od vročitve odločbe o odpuščanju. O ugovoru je treba odločiti na prvi seji upravnega odbora oziroma delavskega sveta.

PRITOŽBENI ORGAN V OBČINI

Zoper odločbo o odpuščanju, izdano po sklepu delavskega sveta oz. delovnega kolektiva, in zoper odločbo o ugovoru ima delavec pravico pritožbe na arbitražni svet za odpuščanje, ki ga imenuje občinski ljudski odbor.

Leto pravico ima delavec tudi, če upravni odbor oz. delavski svet na prvi naslednji seji ničesar ne odloči o njegovi ugovoru.

Rok za pritožbo je 3 dni po vročitvi odločbe.

Če arbitražni svet ne izda odločbe iz prejšnjih odstavkov do konca odpovednega roka, ostane delavec v delovnem razmerju vse dotlej, dokler arbitražni svet ne izda svoje odločbe.

Arbitražni svet mora povabiti na obravnavo delavca in zastopnika gospodarske organizacije, ki je dala odpuščanje.

KDAJ NI MOGOČE ODPOVEDATI DELAVCU

Delavcu ni mogoče odpovedati delovnega razmerja:

1. medtem, ko je bolan, na bolezenskem dopustu, okrevanju ali letnem dopustu;

2. nosečnici in materi z otrokom do 8 mesecev starosti;

3. medtem, ko je na orožnih vajah ali pri vojskih, da dostuži vojaški rok do 3 mesecev;

4. dokler mu traja mandat člana upravnega odbora ali delavskega sveta;

5. dokler mu traja mandat odbornika ali ljudskega po- slanca zbora proizvajalcev;

6. dokler je na strokovnem izpopolnjevanju ali specializaciji;

7. medtem, ko je odstranjen z dela, ali ko teče proti njemu disciplinski postopek;

8. medtem, ko dela na mladinski delovni akciji.

t. k.

NAŠ KOMENTAR

KOLONIALNI GUSARJI

Francoska vlada je izgubila živce. Vzrok je — Alžir. Se pravi — vzrok so pohlepi francoske kolonialistične gospode, ki jih še nekaj let zagovarjajo francoske vlade, pohlepi po alžirskem bogastvu, iskoriščevalske težnje, sanje o obnovitvi francoskega imperija, ki pa ga je zgodovina obsojala na smrt. Zgodovina je neumljena, ničesar nikomur ne poklanja, ne ustavi se, pa četudi ji ta ali oni kaj takega zapove. Odločno gre svojo pot — in zaradi tega je francoska vlada izgubila živce in se zateka k dejanjem, ki jih navadno imenujemo z eno besedo, podedovano iz preteklosti — gusarstvo.

V našem listu smo že večkrat pisali o Alžiru in razmerah v tej uporni severnoafriški deželi. V zadnjem času pa smo dobili nekaj podatkov o moči Narodnoosvobodilne armade in njenih akcijah ter francoskih grozodejstvih, ki vas bodo prav gotovo zanimali.

Narodnoosvobodilna vojska Alžira je moderna, disciplinirana, dobro oborožena armada. Ima kakih 100.000 vojakov, več desetstisoč ilegalcev pa deluje v zaledju, napada francoske postojanke, ruši ceste in mostove, likvidira kolonialistične voditelje in njihove alžirske vazale. Alžirski borec se oboroženi z lahkim sodobnim orožjem, mitraljezi, metakci mlu itd. Francoski vojakov pa je v Alžiru 600.000. Na francoski strani je tudi 80.000 policajev in 120.000 žandarjev. Proti osvobodilni vojski se torej bojuje 800.000 vojakov, do zob oboroženih z najmodnejšimi orožjem. In vsa njihova prizadevanja so brez uspeha. Alžirski

pred temi grozotami zatelo v Tunizijo in Maroko, milijoni pa tavajo po Alžiru. Skratka, Francija je začela totalno vojno proti vsemu alžirskemu ljudstvu. S tem pa nikakor ni zatrla želje po svobodi. Nasprotno. Geslo »Vse za boj, vse za osvoboditev!« je združilo Alžirce in danes enotno ter po vsem Alžiru podirajo svoje osvobodilno gibanje in njegovo armado.

Vse to (in še močna mednarodna podpora, ki jo uživa alžirsko ljudstvo v svojem boju) je povzročilo, da francoska vlada, zaverovana v ambiciozne sanje kolonialistične gospode, povsod v alžirске strahove in vsakogar, ki skuša enakopravno sodelovati z neodvisnimi severnoafriškimi narodi, Marokanci in Tunizijci, vsakogar, ki želi, da bi alžirski spor mirno rešili in pri tem upoštevali pravice alžirskega naroda — proglašala za svojega nasprotnika in tako tudi ravna z njim.

V soboto, 18. januarja, je plula po Sredozemlju jugoslovanska ladja »Slovenija«, namenjena v Casablanca in New York. V Casablanci je namerala izkrcati tovar orožja in municije, ki ga je kupilo neko maroško podjetje. Pogajanja o nakupu in prevozu tovaru so bila javna in vse je bilo v skladu s predpisi zapisano v ladjski tovarni knjigi. Kakih 60 milj (100 km) od severnoafriške obale, daleč od

Zakaj me vlečejo za nos?

Sem naročnica vašega lista že tri leta. Zelo rada ga prebiram in komaj čakam vsak teden nanj. Najbolj so mi všeč različni članki in novice iz naših krajev. Zelo me zanima tudi »Pepček«. Ob prebiranju takih člankov sem se odločila tudi jaz, da vam opišem dogodek, ki sem ga sama doživela.

Stara sem osemnajst let in imam štiri razrede osnovne šole in štiri razrede gimnazije. Oče mi je umrl, ko sem bila stara tri leta. Ostalo nas je sedem otrok brez očeta. Sedaj smo le vsi odrasli in si vsak na svoj način služimo kruh. Mati se pa preživlja s skromno pokojnino po očetu. Razen male hišice nimamo nič. Po končani gimnaziji sem se zaposlila v Ljubljani pri neki družini kot gospodinjska pomočnica, ker druge službe nisem dobila. Za nadaljnje šolanje ni bilo denarnih sredstev.

Pri tej družini nisem mogla ostati, ker so bili nečloveški z menoj. Ko sem se odločila, da premenjam službo, sem zvedela, da bodo v Tekstilni tovarni »Kozjanka« v Kozjem sprejeli nekaj delavk. Prvega novembra lanskega leta sem napisala prošnjo za sprejem. 15. novembra sem dobila odgovor, naj se zglašim v podjetju zaradi sprejema. Ko sem to storila, mi je tovarniški direktor dejal, naj počakam štirinajst dni, da me bo obvestil po knjigovodji, ki je doma iz naše vasi (Vel. Kamna). — Ko je pretekle štirinajst dni in še ni bilo nobenega obvestila, sem se zopet napotila v Kozje. Tovariški direktor mi je rekel, da bodo takoj po Novem letu sprejeli več delavk in da naj počakam. Dogovorili smo se hkrati, da mi ne bo več treba hoditi v Kozje na poizvedovanje, ker je avtobus drag in da me bodo obvestili pisмено ali pa po knjigovodji. Preskrbela sem si tudi že stanovanje. Ker pa ni bilo nobenega sporočila, a so sprejeli neko osebo v delo, sem odšla 2. januarja h knjigovodji vprašati. Zopet mi je obljubil delo in velel, naj počakam še štirinajst dni ali pa največ mesec. Toda rok je potekel, a sporočila nisem dobila. Napisala sem kratko pismo in poslala tovarno za odgovor, ali naj še čakam, ali naj si poiščem drugo zaposlitev. Priložila sem tudi 20 din za odgovor. Ker mi niso odgovorili, se je zame zavzela sestra in šla vprašati tovarniškega direktorja, ali me mislijo sprejeti v službo ali ne. Šele sedaj ji je povedal, da trenutno ne bodo sprejemali ljudi v delo, ampak šele čez tri mesece.

Ni me toliko prizadelo, ker nisem dobila službo, pač pa da sem bila tako dolgo doma nezaposlena brez kakršnih koli socialnih pravic. Mislim, da bi mi lahko takoj povedali, da ne potrebujejo nobene delavke. Kaj mislite — ali ni vsega obsojanja vredno, da so me na ta način vlekli za nos? Sprašujem se, zakaj tako, saj smo v socialistični državi.

Ker me je vse to prizadelo, sem se obrnila na vas in vam napisala to pismo s prošnjo, da ga na kakršen koli način objavite. — Tovariško vas pozdravlja

Kristina Bartakovič

Pionirske knjižnice v Zasavju

POMANJKLJIVOSTI NOVIH HIŠ

V ZAGORJU žele več otroških vrtcev, predlagajo ustanovitve mlečne restavracije in vzgojna predavanja za starše... Opozarjajo investitorje novih stanovanjskih blokov, ki pozabljajo na potrebne otroške prostore, in na nujnost občinske pionirske knjižnice.

V SEVNICI uživa društvo velik ugled. Tov. Kruljev mu je zapustil hišo, v kateri bodo kot prvi v okraju uredili pionirsko knjižnico in druge prostore za mlade Sevnčane... V VIDMU-KRŠKEM imajo štiri društva prijateljev mladine. Vsi člani DPM v Leskovcu so razdeljeni v sedem komisij. Tako je delo še živahnije. V Krškem so imeli vzgojni teden,

V TRBOVLJAH bodo začeli z gradnjo nove stanovanjske hiše, v katere pritižijo bo imela svoje prostore težko pričakovana pionirska knjižnica. Uredili bodo štiri otroška igrišča, te dni pa je začela z delom šola za starše.

Prijatelji mladine na SENOVEM so najstarejši v trboveljskem okraju. Račun njihovega dela omenja nov otroški vrtec, ki bo skoro služil svojemu namenu, več vzgojnih predavanj itd.

Po številu najmočnejši pa so v HRASTNIKU IN BREŽICAH: v Hrastniku gre vsako leto na počitnice okoli 200 otrok. Ad. DPM

VELIK KORAK PIONIRJEV

Vsekakor je bilo doseženih največ uspehov v delu s pionir-

Pionirji se uveljavljajo tudi v amaterskih društvih

v občini pa so ustanovili tudi vzgojno posvetovalnico, ki pa žal zaradi nezanimanja ljudi in tudi pomanjkanja strokovnega kadra ni uspela.

skimi organizacijami. Imajo okrajne in občinske pionirske komisije. V Zasavju in Posavju je 84 pionirskih odredov, starejšinski pa so doslej ustanovljeni pri 61. odredih.

Treba je naštet nekaj številki, da bomo dobili pravo podobo o pisani dejavnosti naših pionirjev.

Blizu 2.000 otrok sodeluje v pevskih krožkih, v tehničnih krožkih pa dela skoro 1.700 mladih glav. Naštel so preko 20 vrst raznih krožkov. Najštevilnejši so šahovski krožki, ki jih je 60.

Za poživitev glasbene vzgoje so se začeli v minulem letu glasbeni festivali. Festivali, na katerih je nastopilo okoli 30 pevskih zborov, so pokazali, da imamo nekaj kvalitetno zelo dobrih pevskih skupin.

Tehničnim krožkom manjka najosnovnejših delavnic pa tudi orodja, športni krožki bodo prvič izvedli zimske olimpiade.

Mnogo dela pa bo še treba pri razvijanju in krepitevi pionirske samouprave.

● ZDRUŽEVANJE V OBČINSKE ZVEZE

Ponekod so društva prijateljev mladine že povezana v občinske zveze. To so koristne, zato jih bodo ustanovili še v vseh preostalih krajih.

Člani ugotavljajo, da je bilo njihovo delo v zadnjem času dovolj sklop finančnih sredstev, ki so se pokazala ob prenosu dolžnosti z okrajnega na občinske proračune ob brezbriznosti nekaterih komun, precej kritično. Upajo, da se primer letos ne bo ponovil.

Najpomembnejša bodoča naloga DPM je vzgoja staršev. —jak

Prevelika razlika

Katastrski urad v Vidmu-Krškem je za izdelavo kartotečne mizice dobil kar tri ponudbe: neko socialistično podjetje je ponudilo izdelavo mizice za 31.000.— dtn, prvi privatni mizar za 15.000.— dtn in drugi za 16.000.— dtn. Vsi trije ponudniki so napravili svoje proračune na podlagi istega načrta in je zato res čudno, kako je mogoče, da podjetje z družbenimi sredstvi, ki bi moralo biti v vseh pogledih konkurenčno, zahteva za izdelavo enake mizice enkrat več kot privatni mizarji. Ali je potem čudno, če je katastrski urad odklonil ponudbo socialističnega podjetja?

Pravilno in pošteno bi bilo, da bi urad imenoval vse tri ponudnike, toda za to ni bilo ponudila priložnost kdaj drugič. S.

Tele dni so vsi odborniki lani izvoljenih občinskih zborov proizvajalcev v Zasavju stopili med svoje volivce. O čem bo tekla beseda? Predvsem se bodo pomenili o bližnjih volitvah v Zvezno in republiško ljudsko skupščino, in pa o vseh neodložljivih nalogah, ki so si jih zastavili za prihodnje mesece. Proizvajalci pa bodo odbornike opozarjali na vrsto problemov iz vsakdanjega življenja, ki jih tišči, in za katere menijo, da jih lahko rešijo v okviru svoje komunne.

Mi pa smo, zavedajoč se, da po komaj dveh mesečnem življenju občinskih zborov proizvajalcev še ne bi kazalo iskati kakršnihkoli otipljivih ali dejanskih uspehov v njihovem delovanju, vprašali predsednike teh organov, kakšne načrte so si zastavili na prvih sejah, skratka zanimal nas je program njihovega dela v naslednjih mesecih. Odgovori teh tovarišev so nam vnovič potrdili naše mnenje, da so si malone vsi zasavski zbori zadali zares zelo konkretne načrte in so iz teh načrtov izluščili pač tiste stvari, ki jih morajo brez odlašanja rešiti, ker so te rešitve velikega pomena za naše ljudi.

V občini Trbovlje so končali s prvimi zbori volivcev

Po sklepu okrajne volilne komisije je bilo v občini Trbovlje določeno 31 področij zborov volivcev. Ti zbori so bili določeni za 19. in 26. januarja. Na teh prvih zborih so izvolili 35 kandidatov za okrajno kandidacijsko konferenco v zvezi z volitvami ljudskih poslancev v Zvezno ljudsko skupščino in 42 kandidatov za kandidacijsko konferenco v zvezi z volitvami v Republiško ljudsko skupščino. Zbori volivcev so bili dokaj

dobro obiskani in so izbrali najboljše volivce za kandidate. Razen tega so na zborih volivcev razpravljali še o tekočih komunalnih vprašanjih posameznih območij občine.

Na drugih zborih volivcev pa bodo razen predlogov za kandidate za republikanske ali zvezne poslance obravnavali še dosežene gospodarske uspehe in probleme zveze, republike, okraja in občin.

PREDVOLILNI POMENKI

Predsedniki občinskih zborov proizvajalcev o svojih bodočih nalogah

Inž. Koželj, Senovo:
Poiskati možnosti za zaposlitev ljudi

Ivan Videnič, Brežice:
Brez sodelovanja ne bomo mogli delati čudežev

»Glavni problem, s katerim se bo moral naš občinski zbor proizvajalcev takoj spopasti,«

pravi tov. Videnič, »bo iskanje možnosti razširitve in dviga proizvodnje v nekaterih podjetjih naše občine. V mislih imam tista podjetja, kjer obstoje realne možnosti in pogoji, manjka pa seveda denarnih sredstev. To so predvsem rudnik Globoko, v Dobrovi Pletilnica, nadalje mizarstva delavnica in popravilnica železniških voz, Agroservis, Tovarna pohištva v Brežicah, Opakarna in razne uslužnostne ter servisne delavnice v Brežicah.

Posebno skrb bo občinski zbor posvetil razvoju in delu naših kmetijskih zadrug in razvoju pri kooperaciji v kmetijstvu. To delo se mi zdi zelo važno, ker gre tu za dvig kmetijske proizvodnje in s tem za povečanje blaginje in prebnežnega dela naših občanov — kmetijskih proizvajalcev. In s tem je kajpak tesno povezano tudi vprašanje povečanja dohodkov občin.

ostreje na dan. In ker zadnje čase precej govorimo o gradnji večje kemične tovarne, želimo, da zapišete, da pričakujemo, da bo ta objekt zgrajen v naši občini.

Na kraju pa naj omenim še to: z zavestnim delom in objektivnim gledanjem vseh nas in vseh prizadevanj ostalih, čim hitreje, bo zbor proizvajalcev kot celoten občinski ljudski odbor lahko mnogo storil za razvoj občine, brez popolnega razumevanja in sodelovanja vseh naštetih pa tudi mi ne bomo mogli ustvarjati čudežev.

Jože Smodej, Sevnica:
Ne morem povedati nič konkretnega

»Imeli smo šele dve seji, in na drugi smo sprejeli le nekaj sklepov lokalnega pomena, ustanovili pa smo tudi svete, ki so potrebni za redno delo delovanja obeh zborov. Odbor za izdelavo perspektivnega načrta občine Sevnica pa še ni zasedal, zato sodim, da bi ne bilo prav dajati katerekoli izjave, ki ne bi bile v skladu s sklepi tega odbora.

V izdelavi pa imamo načrte za izgradnjo otroškega vrta, kovinske delavnice in javnega kopališča. Za vse te gradnje so odobrene lokacije in določena zemljišča. Seveda pa ne smem pozabiti na čisto, ki smo jo odločili izboljšati z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Veliko smo govorili o ustanovitvi nove kmetijske poslovne zveze, ki naj bi orga-

»Prva naša naloga, ki smo si jo že zastavili, bo priprava perspektivnega načrta gospodarskega razvoja občine Senovo za razdobje 1957—1961. Pri izdelavi tega plana imamo pred očmi predvsem to, da

moramo posvetiti nemajhno pozornost povečanju kmetijske proizvodnje, ozir. dvigu proizvodnega kmetijskega področja.

Nadaljnja naloga našega zbora bo budno spremljati dotok dohodkov, ustvarjenih na področju občine, zlasti pa trošenje proračunskih sredstev, ker menim, da je upoštevati vredno to, da so že sedanjí izdatki za državno upravo na področju naše republike na nivoju, ki ga predvideva perspektivni načrt za leto 1961.

Najvažnejše delo, okrog katerega velja sprostiti vse sile, bo iskanje možnosti za zaposlitev ljudi oziroma nezaposlenih. To bo prišlo še bolj do izraza tedaj, ko se bo proizvodnja našega rudnika manjšala. Mislim, da mora torej na ustanavljanje in razvijanje novih gospodarskih organizacij oziroma obratov, ki bodo nadomestili zmanjšanje narodnega dohodka s področja rudarstva. Toda ta naloga je obsežna in presega celo meje okraja.

Mislim, da zbori proizvajalcev ne smejo stati ob strani tudi pri razvoju in nalogah šolstva in prosvete, kot tudi zdravstva, če upoštevamo hitri razvoj tehnike, ki zahteva vsestransko razgledanega človeka.

Maks Škarget, Radeče:
Vse po realnih možnostih

»Že prvi dve seji, ki sta bili več ali manj konstitutnega pomena, sta pokazali, da se tovariši odborniki, izvoljeni v ta zbor, zavedajo svojih dolžnosti, ki soje pred njimi.

Jasno je, da naša občina nima tolikšne industrijske osnove, kot jo imajo sosednji proletarski centri. Vendar s tem ni rečeno, da se pri nas zaradi tega ne da nikesar storiti. Nasprotno, mnogo! Zadal smo si, po predhodnih nasvetih in predlogih sveta za gospodarstvo, seveda na osnovi realnih možnosti, v okviru perspektivnega načrta razvoja gospodarstva naše občine dokajšnje naloge.

V mislih imam obstoječo industrijo, predvsem našo tovarno papirja, Industrijo gradbenega materiala, »Peto« in seveda uslužnostno obrt.

Ne morem podcenjevati kme-

tijske proizvodnje, ki po vseh dosedanjih pokazateljih ni zadovoljliva. Tu bo moral zbor proizvajalcev resno premisliti, kako izboljšati to vejo našega gospodarstva!

Ivan Krautberger, Zagorje:
Boj proti naraščajoči draginji

cati vse delavske svete zagorskih podjetij, kjer bomo govorili o teh stvareh, na drugi strani pa se bomo konkretno pomenili o nadaljnjih možnostih gradnje stanovanj, kar je za našo občino bistvenega pomena.

Občinski zbor proizvajalcev bo resno odločil o razdeljevanju sredstev in se pri tem najbolj zavzemal za ureditev komunalnih potreb. Seveda pa imamo tudi mnogo načrtov v okviru perspektivnega načrta razvoja naše občine, in menim, da se bo tudi tu moral angažirati celoten zbor proizvajalcev.

Torej dela na pretek; odgovori so več ali manj tehtni, in na bližnjih sestankih z volivci bodo naši odborniki teh zborov imeli dosti povedati.

Uredil: M. V.

Dobra udeležba

NA ZBORIH VOLIVCEV V ZASAVJU

Udeležba na prvih zborih volivcev v Zasavju je zelo dobra. Volivci na zborih niso razpravljali samo o delegatih za kandidacijske konference, čeprav so temu vprašanju posvetili mnogo pozornosti, temveč so pokazali veliko zanimanje tudi za razna komunalna in druga vprašanja. Zanimivo je, da so volivci razpravljali zelo konstruktivno in da niso imeli prevelikih zahtev, ki v okviru možnosti ne bi bile izvedljive.

V Trbovljah so na zborih volivcev predvsem obravnavali stanovanjsko vprašanje in trgovino. Poudarili so, da je treba razpoložljiva sredstva za stanovanjsko izgradnjo kar najsmotrneje izkoristiti, da bi zgradili čimveč cenejših stanovanj, ki pa bi vseeno ustrezala današnjim potrebam. Opozorili so nadalje na to, da je treba posvetiti več pozornosti pravičnejemu razdeljevanju stanovanj, ker se je v preteklosti dogajalo, da

so dobivali stanovanje ljudje, ki niso bili najbolj potrebni. Glede trgovine so pa poudarili, da je treba vložiti še več naporov za notranjo ureditev trgovskih lokacij, ki več ne ustrezajo sedanjim potrebam. Razveseljuje je, da so storjeni že prvi koraki v tej smeri, saj so že začeli z izgradnjo sodobnega trgovskega skladišča, ki bo mnogo pripomoglo k ureditvi trgovske mreže. Tudi novi prodajalni v 56-stanovanjskem bloku bosta nedvomno mnogo prispevali k izboljšanju trgovine. Kaže tudi, da bo letos končno dograjena Blagovnica, ki je bila v Trbovljah nujno potrebna.

Tudi v hrastniški občini so bili prvi zbori volivcev zelo dobro obiskani in so ljudje pokazali mnogo zanimanja za aktualna gospodarska in ostala vprašanja. Zbora volivcev na Marnelem so se udeležili volivci skoraj iz vsake hiše, kar še ni bil primer v tej vasi. Dobra

udeležba je bila nadalje v Krnicah. V Praprotnem in drugje. Zborov so se udeležili tudi odborniki in vodilni politični ljudje, ki so volivcem pojasnjevali dosežene uspehe v zadnjih štirih letih in perspektivo razvoja hrastniške občine.

V brežiški občini — kakor poročajo — je udeležba na zborih volivcev boljša, kot je bila kdajkoli prej. Skoraj vsi zbori so bili že ob prvem sklicanju sklepni in so volivci na njih zelo konstruktivno razpravljali tako o problemih svojega kraja kakor tudi o vprašanjih občine, okraja in celotne jugoslovanske skupnosti. Na nekaterih zborih volivcev so ljudje izrazili pripravljenost, da tudi sami, s prostovoljnim delom in drugimi, prispevajo k reševanju manjših komunalnih problemov, kot so na primer popravila poti, male asanacije in podobno.

V senovski občini so sklenili, da bodo povečali število krajevnih odborov, ker so se ti pokazali kot zelo uspešna oblika za pritegovanje volivcev k reševanju raznih komunalnih in drugih vprašanj. Nekateri krajevni odbori so namreč lani zgradili precej manjših objektov, čeprav so imeli na razpolago le skromna denarna sredstva.

Podrobneje o zborih volivcev in njihovih koristnih zaključkih bomo spregovorili še v prihodnji številki.

Gvido Urlep, Hrastnik:
Letos bomo lahko dogradili le šolo

bo imela letos občina še manj sredstev kot lani. Investicijskega sklada bo le kak milijon, ki ga bomo morali porabiti za urejanje potoka, ceste in podobno. Očitno je, da se bo morala občina brezposojno odločiti za dograditev šol, poslopja, vse ostalo bomo bolj krpali. Zbor proizvajalcev pa bo moral govoriti tudi o vprašanjih cen in prejemkov in vsaj do neke mere doseči kontrolo nad cenami. Po vsem tem se bo treba torej resno pogledati v gospodarsko dejavnost, v vso to pisano življenje, ugotoviti potrebe in možnosti za razvoj trgovine, gostinstva in kmetijskega in morda ne nazadnje celo ugotovljati medsebojni odnos prejemkov v posameznih podjetjih, razpon in njegovo upravičenost v odnosu med podjetji, s čimer bomo ustregli zlasti zahtevi članov sindikata, izraženi na zadnjih občinskih zborih.

Pričela se je šola za starše v Trbovljah

V četrtek, 16. januarja, se je v Trbovljah začela šola za starše. V njej je predaval znani pedagog Gustav Šilih iz Maribora, in sicer o pomenu vzgoje in šole za starše.

Prvo predavanje je poslušalo 60 žena.

Nadaljna predavanja v tej šoli bodo po predvidenem programu vsaki četrtek.

I. K.

V Kopitarni Sevnica. Delavke pri delu.

Politične pravice zborov volivcev

Zbori volivcev so ena izmed najpomembnejših oblik socialistične demokracije v naši državi. Ker državljanji neposredno na njih uveljavljajo svoje politične pravice, jih mi zaradi tega smatramo kot politično ustanovo. Kakor pa dobi ves naš družbeni sistem vedno v vseh fazah svojega razvoja svoje mesto tudi v zakonodaji, tako so i za zbor volivcev zakonski predpisi, ki jih uporabljamo. Po vsem tem so zbori volivcev politična in zakonska institucija. Zaradi tega jih v določenem roku prijemamo in so po nakazanih potrebah politično smotni in zakonsko obvezni.

V dosedanjem razvoju našega družbenega sistema imajo vsi njegovi organi in institucije (skupščine, odbori, sveti, delavsko samoupravljanje, družbeno samoupravljanje I. dr.) že svojo pridobljeno prakso, svojo tradicijo, in tako tudi zbori volivcev. Če kandidirajo svoje predstavnike v organe oblasti, ali opravljajo kontrolo nad delom organov, če predlagajo ali dajejo svoje mišljenje o rešitvi raznih vprašanj komunne, delajo to državljanji neposredno na zborih volivcev, govoreč o vsem, kar je na dnevnem redu. Toda med najvažnejše zbor volivcev, na katerih se najkrepkeje manifestirajo njihove pravice, štejemo vsekakor tiste, na katerih volivci kandidirajo ljudske odbornike in ljudske poslance. To zaradi tega, ker vsak državljan takrat osebno odloča, kdo ga bo zastopal v njegovem občinskem odboru ali v republiški in zvezni skupščini. Važnost kandidacijskih

zborov volivcev je nadalje v tem, da se z njimi začne volilna kampanja in se z njihovimi pripravami pričenja tudi predvolilna aktivnost političnih organizacij.

Za volitve ljudskih poslancev Zvezne ljudske skupščine, ki jih bomo imeli 23. in 26. marca t. l., bomo prvič izvedli kandidacijo na osnovi spremenjenega Zakona o pravicah in dolžnostih, o volitvah in odločitvi ljudskih poslancev. Prav tedaj bodo prišli do uporabe zakonski predpisi, ki se nanašajo tudi na novo vlogo in pravice zborov volivcev v kandidiranju ljudskih poslancev. Tudi po spremembi zakona je kandidiranje s strani zborov volivcev osnovna oblika, ki sedaj njihovo voljo še bolj utrjuje in ki omogočava, da pride volja volivcev čim aktivneje in neposredneje do izraza.

Na kak način se izraža volja in uveljavlja demokratične pravice volivcev ob kandidiranju ljudskih poslancev?

Ker bodo na kandidacijskih konferencah odločali o kandidatih delegati zborov volivcev, je jasno, da bodo državljanji oziroma zbori volivcev svojo pravico o izbiranju kandidatov uveljavili na posreden način. Ob izbiranju delegatov za kandidacijsko konferenco v resnici izraža zbor volivcev mišljenje o osebah, ki bi jih bilo treba kandidirati za ljudske poslance, vendar to mišljenje ne omejuje delegatov, da se ne konferenci ne opredelijo za kandidate.

Po končani kandidacijski konferenci nastopi trenutek, ko zbori volivcev ne-

posredno z glasovanjem odločijo o potrditvi kandidatov, ki jih je konferenca predlagala. Če zbor volivcev ne sprejme niti enega od predlaganih kandidatov, lahko sam odloči nove kandidate in v ta namen izvoli posebno kandidacijsko komisijo.

Medtem ko je prej vsak zbor volivcev imel svojo kandidacijsko komisijo, je okrajna kandidacijska konferenca sedaj stvarno združitev teh posebnih komisij v skupno kandidacijsko telo. Ona mora po svoji sestavi predstavljati politično voljo državljanov celotnega volilnega okraja, ker so na njej zastopani vsi volivci sorazmerno po svojem številu na področju zborov volivcev. To pa se izvede najboljše, če se za kandidacijsko konferenco izvolijo takšni delegati, ki bodo zares izrazili voljo vseh volivcev. Sestava kandidacijske konference je medtem v mnogočem odvisna od aktivnosti in zanimanja vsakega državljanja v organizacijah, ki politično pripravljajo zbor volivcev zaradi izvolitve delegatov.

Iz vsega tega sledi, da novi zakonski predpisi niso samo poenostavili volilnega mehanizma, pač pa prinesli nekaj stvarnih novosti v zborih volivcev, ki so utrdili in razširili njihove pravice. To vidimo iz tega, da zbori volivcev odločajo o kandidatih: ko volijo delegate za kandidacijsko konferenco, ko potrjujejo predlagane kandidate za ljudske poslance, ali kadar se ne strinjajo s predlogom kandidacijske komisije in izvolijo nove kandidate.

Kako je umiral mitraljezec Perun

Po zraku je plaval topel dih pomladi, prepojen s vonjem prvih vijolic. Nekje v krošnji pravkar ozelenela drevesa je poživiljav kos svojih družic, ki je pod njim čepela v gnezdu. Zanj ni bilo vojne. Brezskrbno je zlagal svoje akorde. Povsod je plalo življenje, brstelo, prekipevala življenja, ki je ravnokar premagalo smrt in zaživel s novo močjo.

Visoko v planini so se pod okriljem pravkar ozelenela drevesa stiskale druga k drugi tri barake. Partizanska bolnišnica. Med ranjenci, ki so jih zjutraj prinesli v to gozdno tatišje, je bil tudi mitraljezec Perun. Ležal je bled in negiben s prestreljenimi prsi in prebito nogo. V prsih ga je peklo, vsak najmanjši gib mu je povzročil ostro bolečino, ki je rezala prav do srca. Sam sebi ni verjel, da res leži tu in da umira, da ne pojde do konca s svojo brigado. Zunaj je bila pomlad, dehtela in lepa, kot vino opojna. Trojna pomlad. Pomlad v naravi, pomlad vseh, ki so bili tlačeni in zaničevani, in pomlad njegovega življenja. On pa je umiral v tej trojni pomladi, dvajset let star. Ko je prišel za puško, je bil šestnajstleten poibit. Ko je človek šestnajst let star — o čemu vse ne sanja takrat... Pilot bo, mornar, sanja o najbolj drznih, najbolj

lepa pravljica, in vsak kamen, vsak cvet, del te pravljice. Zaveda se le enega: da ljubi življenje, da ljubi ves svet in da je ta ljubezen velika in topla — toplejša od samega sonca. Če pa tedaj pride nekaj in ga preko noči iztrga iz teh sanj in načrtov o bodočnosti — sovraži to silo bolj, kot more kdaj koli sovražiti človek.

Perun je ljubil, s brezmejno ljubeznijo svojih šestnajstih let ljubil svet in življenje, čeprav je bilo bolj trdo kot ne. Vendar — kdor živi, ta ni ubog, in tudi Perun ni bil do tistega trenutka, ko je na zavoj ceste pred vasio zagledal prve tuje ljudi v zelenih uniformah. Od takrat dalje pa se je vrstilo povelje za poveljem, ukaz za ukazom, ki je dal jasno in nedvoumno občutiti, da po svoji zemlji lahko stopa le še kot hlapec s pripognjeno glavo. Perunov rod pa je bil trd in svojeglav, ki je znal potrpeti, znal garati in se pehati za kruh, ga s razpokanimi dlanmi trgati zemlji — le tega, kar so od njega zahtevali ti tuji vsiljenci v zelenih uniformah, ni znal. Ni se znal pokoriti, ni se znal pred nikomer plaziti po koljenih.

Perunu so se same od sebe stiskale pesti. Sovražil, žgoče je sovražil te tuje ljudi, njihov zoprni vonj po parfumu in znoj ga je silil na bližanje. Sovražil jih je z vsem srcem, vsem bitjem in vedel le eno: da mora dati duška temu sovraštvu, sicer bo zadušilo njega samega. In to sovraštvo mu je potisnilo v roko puško.

Tri leta je od takrat. Koliko borb, koliko jurišev, koliko ran in krvi... Ničesar se ni ustrašil Perun: noben bunker ni bil pretrden, noben zid previsok, noben sovražnik preuporen. Vsak ubit sovražnik, vsak izstreljen rafal ga je približeval svobodi. Samo o njej je mislil, nikoli o sebi. Včasih, le včasih se je v njem prebudilo srce in zakoprnelo po nečem lepem, nedoživljenem. Toda vselej je potlačil to koprnjenje, in ko je gledal požgane domove, potepnata polja, otroke brez mater in matere brez otrok, se je sam pred seboj sramoval svojega srca, ki je ob vsakem srečanju z njo — Vojko — vztrepetalo kot splašen golob. Kadar koli jo je videl v koloni vso majhno in drobno s puško na rami, kadar koli se je v borbi ob pokanju pušk in regljanju mitraljezov pomešal njen odlični klic: »Na juriš! Naprej, Skojevci!« je občutil v srcu čuden nemir. Ljubil jo je — toda s kakšno pravico je smel misliti na to čustvo, ko pa so povsod goreli domovi, ko so se solze mešale s pepelom in krvjo...

Nekoč, ko je brigada bila na oddihu, jo je našel

samo. Sedela je pod leskovim grmom, na katerem so pravkar vzcvetele mačice, in s toplim, vlažnim sijem v očeh strmela — kdo ve kam... Sedel je k njej.

»O čemu si razmišljala sedaj, Vojka?«

»Mislim sem... veš, mislim sem, kako bo novo, srečno pokolenje nekoč želo kruh tu, kjer mi sedaj sejemo kri. Kako lepo bo takrat življenje, Perun!«

Perunu se je zdelo, da je bila v njenem pogledu ujeta vsa lepota tistih borovih gozdov, preoranih polj in cvetočih česenj. Daleč pod njima se je vila reka, obsijana od prvih luninih žarkov. Na nebu so gorele zvezde kot daljna, utripajoča srca. V tej mračni mehko bi se res dalo govoriti o tem, kar so skrivala njuna srca. Tako rad bi ji povedal... in morda tudi ona njemu. Pa sta kasno v noč sanjala o tem, kako bodo nekoč traktorji orali njive... Vse je ostalo neizrečeno. Bila je vojna, vojna...

Potem so se spet vrstili pohodi, borbe, zmage, porazi in umiki, kri je barvala zoreča žita, namakala ovenelo jesensko listje in se kot dragoceni rubini iskrla v čisti belini snega. Vse bliže je prihajala svoboda. Samo še nekaj tednov, mogoče še manj, in potem — potem se začne življenje. Življenje, ki ga je Perun tako neizmerno ljubil, da nikoli ni pomislil na smrt. Morda v vsej zgodovini, odkar je umrlo prvo živo bitje, ni smrt doživela tega, da bi jo ljudje prezirali tako, kot so jo partizani. Med njimi, z njimi je bila na vsakem koraku, izza vsakega kota, vsakega kamna se je režala vanje — oni pa, ko da je ni in je nikoli ne bo. Naj je še tako trgala žrtve iz njihovih vrst, na njihova mesta so stopali novi, ko da bi sprotili rastli iz zemlje, ki so se borili zanj. Borili so se za življenje in umirali zanj, ga iz krvi in smrti ustvarjali.

Vsak od njih je brezmejno ljubil življenje in ga s življenjem odkupoval. Ne samo zase — za tiste, ki bodo, ki jih še ni...

Tako se je zgodilo: sovražnik, ki se je umikal proti Trstu in Koroški, se je ugnedil v vaseh okoli Ribnice, Grčaric in v dolini Kolpe. Treba ga je bilo vreči s teh položajev, ker je hotel zasedbo teh krajev zadržati naval NOV in omogočiti svojim enotam nemoten umik. Enote IX. korpusa so si utirale pot po obronkih kočevskih vasi in ob dolini Kolpe, proti Vrhniki, Kočevju in Ljubljani. Perunov bataljon je napadal sovražnika, ki se je zagrizel v svoje položaje nad Rdečim Kalom, napadalci pa so se jim morali bližati po čistini. Nemškemu poveljniku se je z obupnim manevrom posrečilo zabiti klin med prvo in drugo četo in na ta način odrezati prvi četi vsak stik s bataljonom. Potem pa je sovražnik z vso silo udaril v odrezano četo in jo stisnil v klešče. Vzdržati ni bilo mogoče več. Treba se je bilo prebiti. Perun se je s svojim mitraljezom ugnedil ob stari, pol podrti jabolani. Od tu je ščitil proboj čete. Mine so padale kot toča in nanj se je vsipalo razcefrano jabolano cvetje. V nogi je začutil ostro bolečino, toda ni se zmenil zanj. Mitraljez je nemoteno dalje sejal smrt. V tem se je drugi četi posrečilo razbiti sovražnika in prodreti do položajev prve čete. Tedaj pa se je prav pred jabolano razletela mina in razmrskala Perunovemu pomočniku glavo. Perun je ob misli, da mora vzdržati, pozabil na rano na nogi. Ko pa se je tedaj hotel dvigniti, da menja položaj, se je od bolečine sesedel, istočasno pa je začutil v prsih nekaj pekočega, ognjenega. In potem je slišal še samo tako dobro znan in drag glas: »Na juriš! Naprej, Skojevci!« In ničesar več...

Ko je prvič spet odprl oči, je sonce sijalo prav na njegovo posteljo.

»Kje sem, kje je moja četa, zakaj sem tu?« Kot skozi megle se mu je vračal spomin in se ustavil ob klicu: »Na juriš! Naprej, Skojevci!«

Vojka... Koliko skritega, neizrečenega hrepenenja je bilo vezano na to ime. »Še nekoliko in konec bo vojne. Nič več ne bo tekla kri. Posušile se bodo solze. Poiskali bi jo in ji povedal...«

Kako lepo bi bilo to srečanje ob vonju preorane zemlje in cvetočih česenj v prvih dneh svobode... »Pa je ne bom doživel... Mislim, kako bo novo, srečno pokolenje želo kruh tu, kjer mi sedaj sejemo kri. Kako lepo bo takrat življenje...« Se spominja, ko si to reka? Ko so v grmu nad tabo trepetale mačice in se je reka svetila v mesečini kot pravljica cesta v deželo svobode... Kako lepo bo življenje... Pa nič zato, če ga ne bom doživel. Bil sem rod, ki je moral s krvjo cementirati bodočnost njim, ki jih še ni. Bodo vedeli — bodo čutili tisti, ki bodo živeli to življenje, kako smo se odrekli življenju, kako smo brez mladosti preživljali mladost, kako smo dušili klice srca, ker nismo hoteli življenja brez svobode?

Vojka... Kolikokrat sem ob misli na tvoje stanjeve laze božal cev mitraljeza... Ljubil sem te — domovino in tebe. Pa veš, mačica moja, temnolasa, če bi imel sto src in življenj, vseh sto bi dal domovini, vseh sto bi dal zato, da ne bo treba nikoli več znanemcem jemati v grobove neizrečenih sanj in nad, kot smo jih jemali mi.

Vojka! Ti boš mogoče preživela vse to. Ob vonju preorane zemlje in cvetočih česenj boš srečala nekoga drugega, ki ti bo lahko povedal, kar ti nisem mogel jaz, ker je bila vojna. Tvoji otroci ne bodo umirali stari dvajset let — živeli bodo tisto življenje, ki smo mi umirali zanj. O, saj bi tisočkrat umrli, samo da ne bi bilo nikoli več vojne na svetu...

Skozi veje drevesa se je prikradel sončni žarek, se za hip ustavil na njegovih trepetajočih ustnicah, in se spet umaknil, kot da se čudi ljubezni in smrti velikega sina male zemlje. Tako je umrl mitraljezec Perun.

Dolgo je že od takrat, že davno je postal zemlja, rodovitna, črna zemlja, iz katere kipi življenje z novo močjo. Nov, srečen rod žanje kruh, kjer so sejali kri on in tisoči padlih. Na njej rastejo in živijo, delajo in se veselijo življenja novi čuvarji meja, začrtanih s krvjo. In z njimi živimi stoji s tisoči padlih na mrtvi straži mitraljezec Perun.

TRI PLUS ENA ZGODBA

3 Vse dopoldne sta se lepo igrala. Postavljala sta hiške, gradila mostove in predore. Potem je pristopila k njima ženska, elegantna gospa.

»Ne, ne boš se igral s njim, ki še očeta ne pozna! Le počkaj, smrkavec, doma pa jih zato se dobiš!«

Mlajšemu od obeh je gospa poskrla roko in ga trdo odpehala v bližnji blok. Fant v pesku se je začudeno ozrl za njima.

Zgrajena je bila nova stanovanjska hiša. Lepo poslopje, da malo takih v mestu. Vseh šestnajst stanovanj je bilo komfortnih. Kdo bo srečnej, ki se bo veselil?

Zena X. je že naredila podoben načrt, kam bo postavila mizo, kam omaro... No, pa je prišel tisti dan, ko je pabila odločitev in ki so ga nekateri imenovali za usodnega. Napisa nih je bilo šestnajst odločilo, šestnajst srečnih lic je začaralo. Toda med njimi ni bilo tovariša X.

»Kaj, mi, mi, ki smo vseskozi zavedni (in menda je omenjala da je njen mož komunist) nismo dobili stanovanja? Svinjarji!« Sklenila je, da razstavi to stvar. Sla je od vrat do vrat. Vsakemu, ki ga je kolikšna poznala, je govorila o »veliki svinjarji« in o »visoki zavednosti«. Ne, na to ni nikoli pozabila. Minilo je nekaj mesecev. Jesen se je že poslovila in prišel je Miklavž. Ljudje iz sosese se je tiste dni po njem niso mogli na-

čuditi, da je stari dobitnik no-sil pri zavedni družini X, pri njih, ki se s tem niso nikoli javno ponašali, pa ne...

Oddaljeno hribovsko vas je obiskal politični funkcionar iz doline. Ni še dodobra odločil po-vrnila in klobuka, ko je pričapljil k njemu človek že sta-rejših let, a še krepak.

»Vi, poslušajte,« je začel, »ali bi se dalo narediti, da bi dobival poleg rente iz Nemčije, še tu pri nas kakšen denar?«

Funkcionar se je za stvar po-drobneje zavezal. Neznanec je povprašal, koliko let in kje je delal pred in po vojni pri nas, potem...

»Doma je bil vseskozi, je povedal človek poleg nega. »Do-volj zemlje ima, da se lahko z njo preživlja, iz Nemčije pa dobiva menda skoro deset tisoč-čakov. Pa ni nikoli zadovoljen.«

»Le zakaj potem plačujem or-ganizacijo SZDL in sem član društva upokojencev, če ničesar ne dobim?«

Zaloputnil je z vrati, ko je odšel.

1 Tone je partizanka sirota. Vse množične organizacije skrbje zanj. Prav je tako. France je sin med vojno umrlega nemškega kletaplazca. Tudi zanj skrbje. Vendar pona-kod le preradi in prepogosto po-kažejo nanj kot na nekakega kriveca za tisto, kar je storil nje-gov oče.

Kakšni so bili Franceti tisti čas, ko so njihovi očeti in ma-

tere pozabile na narodni ponos? Morda so jih komaj povili, morda so jih lelo dni stari otroci.

Oni niso krivci. Ne pustimo jih rasti v tem duhu, vzajajmo jih v ljudi, ki bodo čutili in ži-veli z novim časom.

—Jah

Četvero brezizraznih obrazov...
...osem hlepečih rok...
...četvero parov krvavih oči...
...štirje kupčki zamaščenega de-narja...

...dva kibica in liter krvavo-rdečega vina.

Na sredino mize padajo dvajsetki, petdesetaki, stotaki...

Neka roka menja peti stotak za drobiž. Tisti z odpetim ovratnikom živčno nataka v na pol prazen ko-zarec umazanorodečo tekočino.

Kozarec je premajhen in vino se poliva čez rob...
...nič zato. Druga roka umakne čas in prva z rokavom obriše po-lito ploskev mize...

...na sivkastem blagu ostane viš-njev madež. Od pobrisane vina.

Karte padajo skupaj. Dvoje rok grabi denar in kupček pred njim presenetljivo naraste.

Mešalec sunkovito premetava po-dobice. Iz rok v roke. Kratek pre-mor za ostale tri. Trije kozarci se dvignejo in v motni svetlobi vino spremeni svojo barvo. Troje rok je v zraku. Se kratek nagib in kozarec so spet na mizi — prazni.

Kibica hočeta biti soglasna. Prvi dvigne frakelj, in ko ga odstavi od ust, je posodica malone prazna. Drugi je izpil mešanico žganja in pe-linkovca do dna.

»Se dvakrat,« de prvi.
Mešalec je zmešal. Tisti, ki sedi na nasprotni strani, stegne roke in »privzdigne«.

Spet pada zmečkan denar na mizo. Vsak prejme dve karti. Kupček na mizi narasta. Se vsakdo dve karti!

Štiri postavbe se naslonijo. Osmero oči se zoži, tako zoži, da se vidi umazana belina.

Kibica se spogledujeta...
Zdaj je na mizi nad dva tisoč...
Prvi kibic pomežikne drugemu.

Banka na igralni mizi

»Kaj hudiča onegaviš, kdo vaju je naprosil, tak zginita že,« se hudoje tisti, ki je mešal karte. Jezno zgane podobice in jih vrže na mizo. Prva karta se pri padcu obrne.

Srčev as!

Ostali trije so mirni. Mirni? Ti-stemu z osivelimi lasmi močno tre-pečejo prsti. Drugi ob njem šteje svoj kupček stotakov in nekaj dro-biža. Tretji reče:

»Se sto, no, naj bo dve sto!« Nato zgane karte v kupček in zvedavo pogleda po obrazih.

»Plačam,« de drugi.

Tretji pomisli. V eni roki drži četvero kart, druga mu nervozno brska po nič kaj velikem kupčku bankovcev.

»Nak, kar, pejta se...«

Drugi ponovno vzame tri stotake in zamrmra:

»Se enkrat toliko!«

»Na, ne bom stradal za to.«

»Obrnil!«

»Spic,« reče prvi.

Soligralec se zareži in pokaže tri fante. Kup bankovcev se preseli. Litrska steklenica je prazna, natak-ka niti ne vpraša, in za hip se vrne s polno.

Kvartaci plačajo. Samo trije. Ce-trtemu je kupček pred seboj močno skopnel.

Kazalca na stenski uri hitita proti polnoči. Igra se nadaljuje.

Viza, blind, maus...

Ajnc, trikrat, spic, fogel!

Tisti ki je rekel »fogel«, spet grabi k sebi.

In četrti ima pred seboj le še stotak. Tudi tega vloži, za »maus« mu posodi tisti, ki se igra ni ude-ležil.

Premalo! Soligralec ima višjo karto. Spet se kibica spogledata in pr-vevu zapleše na obrazu porogljiv smehljaj.

Kaj hujšegal! »Vidva sta kriva,

vidva gobca,« robanti ta, ki je zgubil poslednji dinar. Za tolažbo spi-je svoj kozarec in ga trdo postavi na mizo.

Tisti, ki je že dvakrat skrivaj vtaknil kup bankovcev v žep, miri. Kibica jezno odgovarjata:

»Najhujši del tega zla smo zatrli. Toda pojditve in nekatere gostilne v Zagorje, pa v Trbovlje, pa v Bre-

žice in se drugam. Tam v zadnjih sobah boste našli, prevzaprav videli, izmoggane obraze, trepetajoče roke, in kupe zmečkanega denarja, ki vsak čas menjajo gospodarja, ali pa skrivajo denar v žepih in si razdele izkupček po končani igri...

Vemo, da ne igrayo samo taki, ki v potu svojega obraza zaslužijo vsak dinar; o videli boste tudi take, ki zaslužijo, mnogo, precej, take, ki jim dinar ne pomeni drugega kot krpno papirja...

Kaj pravite...?

(v)

KONKURENCA

»Skatla« je staro, priznano in dobro vozeče pod-jetje. »Skatla« je vzor obratom v soseski, ki cviliijo in cviliijo o finančnih težavah. »Skatla« ni nikoli zadregel za kupce. »Skatla« se širi, gradi nove objekte. Dobri so ti naši »Skatlarji«, so nekoga dne eno-glasno ugotavljali občinski možje. »Dobri in iznajd-ljiv!« Toda nekada jim vendarle manjka. Konkurence. Ta mora biti, je povsod, pa da bi jo v našem mestu prezrili? Govorili so in sklenili: ustanovimo še eno Skatlo. To naj bo podjetje »Miza«.

Ko je začela »Miza« delo z desetimi ljudmi, je »Skatla« že dogradila nove objekte in zaposlila nove delavce. Direktor in komercialni in vsi so se mejali, meli roke. »Zdaj, ko je za nami to delo, smo na konju. Težave so mimo.«

»Skatla« je delala in delala. Delala je tudi »Miza«. Nekoga dne se je »Skatla« pocenila, ker je pač tako naneslo v njenih finančnih krogih. No, konkurenčna »Miza« seveda tudi ni ostala tiho. Cene je izenačila.

Iz občinskih glav se je zaslislal bodrilni: »Bravo, »Miza«, da, tako je treba, to je konkurenca.«

Drugič se je stvar ponovila. Potem pa ni ni ni šlo več. »Miza« je lezla v težave, di-ektorja in vse ostale je bolela glava.

Po dveh letih, na seji občinskih mož, kratko in žalostno poročilo. Podjetje »Miza« izkazalo toliko in toliko manka. Sledi likvidacija. Glas večine: »Tako je prav, le kaj bi še naprej trpeli te slabe gospodarje.«

Obdornik Jaka: »Kaj pa konkurenca?«

Pusti to, saj imamo dovolj močno in veliko »Ska-tlo«. Direktor, komercialni in vsi »Skatlarji« se sme-jejo. »Skatla« dela s polno paro.

-Jah

Problemi gozdnih gradenj v okraju Trbovlje

Splošno je znano, da je izmed številnih ukrepov, ki vodijo k intenziviranju gozdnega gospodarstva, med najvažnejšimi izgradnja gozdnih cest. Gozdne ceste mreže. Poudariti je treba, da je stalne gozdne ceste, in ne morebiti začasne rešitve, kot n. pr. gradnja žitnice, ki je kot skrajno brezobziren eksploatacijski način odpiranja gozdov za preživetje svoj dobo, uspešno pripomorejo k dobremu gospodarjenju z gozdovi. Zaradi pomanjkanja ustreznih prometnih mrež v gozdnih odpadajo marke pred gojitveni ukrepi, v glavnem pa skoraj vedno redčenje mladik in srednje starih gozdov. Vsak gozdni posestnik ve, da se mu ne izplača iz gozdov, ki so oddaljeni od cest in brez vsake gozdne poti, spravljati droben les, ki se navadno dobiva pri redčenjih. Stroški spravila lesa prometnih davek, gozdni sklad itd. mu kažejo, da se mu skoraj ne izplača nuditi ta les v promet. Edino tako do domačo rabo se mu izplača kdaj pa kdaj nasekati kak voz tega drobnega lesnega materiala. Ponekod rešujejo ta problem s kuhanjem oglja iz drobnega lesnega materiala. Ponekod oglja je potem do petkrat lažji po težini kot spravilo lesa.

Pogosto naletimo na primere, da obstajajo že precej kompleksni gozdovi, v katerih bi morda se kila peti že pred desetletji, pa zaradi težavne nedostopnosti še danes živijo. V takšnih gozdnih gozdovih je zelo oteženo načrtovanje obnove gozdov, ker je drevje prestaro in ne rodi več dobrih semen. Spravilo lesa s takih področij mnogokrat več stane, kot pa dobi lastnik na tržišču za les. Takšnim predelom pravimo, da so področja z negativno gozdno tako. Z izgradnjo kamionske ceste skozi tak področje se pa stroški spravila lesa takoj počnejo, vrednost gozdov pa občutno zviša.

Kjer ni gozdnih cest, tam je redčenje gozdov možno v zelo majhnosti, meri, s čimer propade mnogo lesnega materiala, ki ga tako primanjkuje pri nas in tudi v drugih državah. Na račun takih neodprtih gozdov ne moremo prekomerno črpati dostopne gozdne parcele s cestnimi komunikacijami, ali pa tiste, ki leže blizu njih.

V našem okraju je vseh kamionskih cest skoraj 1.370 km. Tu vidimo, da imamo v okraju Trbovlje, ki v sil lahko služijo kamionskemu prevozu. Razen teh so v številki 1.370 km vseh cest I., II. in III. reda ter vse gozdno-kamionske ceste. Vsi ti ceste, ki pridejo v poštev le v majhnosti meri ceste II. in III. reda, nekaj več ceste IV. reda, ter v celoti vse gozdne ceste. Ceste II. reda služijo gozdarstvu po 1.500 km. Ceste III. in IV. reda potekajo sicer v pretežni večini skozi gozdove, mimo njih ali ob njih, vendar so bile svedočane trasirane neupoštevajoč gozdno-eksploatacijske momente. In služijo gozdarstvu po ceni le z okoli 27 %.

Ce vse to izrazimo v kilometrih, služijo skupno gozdarstvu v našem okraju 430 km raznih kamionskih cest ali pa na 100 ha gozdne površine povprečno okoli 700 km.

Relativno največ cest, ki lahko služijo gozdarstvu na 100 ha gozdne površine, ima področje Trboveljske občine, in sicer 1.600 m. Za njo se zvrstijo občine Zagorje s 1.400 m, Hrastnik s 1.500 m, Rače s 750, Brežice s 600 m, Senovo s 250 m ter Sevnica in Videm Krško z 250 metri kamionskih cest za gozdarstvo na 100 ha gozdne površine.

Kot trajno odprto gozdno področje štejemo tisto, ki ima na površini 100 ha gozdov okoli 2 do 6 km gozdno-cestne mreže. Primerjajoč naše povprečje, ki znaša 700 m na 100 ha gozdov, vidimo, da so naši gozdovi v tem pogledu zelo neodprti in zaostali. V prihodnjih letih bo treba zgraditi več velike cest, če hočemo odkloniti razne negativne pojave pri izkoriščanju gozdov in s tem dvigniti njihovo vrednost.

Pri določanju, kje bomo v bodoče gradili gozdne ceste, bo vsekakor imel glavno besedo gozdar. Njemu so namreč najbolj znane razmere posameznega gozdnega kompleksa, lesne zaloge, tekoči prirastki, razvojne tendence gozdov, bodoči poseki, ki bodo vsaklajen s kapaciteto gozdov, razmerje sortimentov, ki bodo zrasi v daljšem razdobju, načini sečnje, razmere glede obnove gozdov, sedanje in bodoče pravilne možnosti lesa itd. Vse to je odločilno za določitev, kje bomo gradili gozdno cesto. Gozdar mora torej upoštevati vse gozdnostne momente in gozdno-vzgojne momente, za ožje za širše gravitacijsko področje, da bo izbral pravilno traso bodoče ceste.

Ob vsem tem pa gozdar, ki trasa tako cesto, ne sme biti preč občuten. Razen strogega zastopanja gozdarstvih načel mora pri določanju trase bodoče ceste, če le more, upoštevati še druge momente, tako na primer interese narodne obrambe in je v vrsto drugih vprašanj na posameznih področjih, tako na primer v prvi vrsti koristi kmetijskega nasloja in tudi vprašanje medsebojne povezave posameznih vasi in naselij.

Ravno v našem okraju so znani primeri, ko so z izgradnjo gozdne ceste zadostili v prvi vrsti vsem gozdarstvim zahtevam, razen njih pa tudi potrebam ostalega kmetijstva in povezavi z vasi in večjimi središči. V bliskern krškim okraju so na primer ugotovili, da so na izgradnjo neke ceste zainteresirani gozdarstvo, razen tega pa še druge gospodarske veje in so na podlagi določene

negi proporcija vlagali finančna sredstva za izgradnjo ceste iz gozdnega sklada in iz drugih virov. Torej vsekakor eksploatacijske, torej katere bi eden ali drugi partner težko zmogel potrebna denarna sredstva, oba skupaj pa sta jih laže. Tudi v bodoče bi bila priporočljiva taka oblika finansiranja gradenj gozdnih cest.

Za izgradnjo gozdnih cest je treba zagotoviti potreben denar, predvsem za najnujnejše objekte. Pri dodeljevanju sredstev za gradnjo gozdnih cest naj ne bi upoštevali le trenutno oziroma bližnjo rentabilnost teh gradenj. Ceste bodo služile v daljni prihodnosti nam in gozdu in je zato njih gradnja, ne glede na sedanje nizke gozdne fonde, vsak čas rentabilna.

Se do nedavnega smo imeli pre-

Zdaj pa končno zares!

Temelji za novo šolo na lepem prostoru ob cesti proti Brunku, nedaleč od Sentjanja, prepričujejo domačine, da bodo naposled le dobili novo šolo, kjer se bodo njihovi otroci počutili srečnejše in bolj zdrave kot pa v sedanjih šolskih prostorih. Pri gradnji šole pomagajo tudi sevnška podjetja, ki so dala na razpolago kamione za prevoz gradbenega materiala, pa tudi sami vaščani pridno pomagajo z vošnjami, delovno silo in drugimi.

V Sentjanju so imeli pred vojno še kar dobro šolo, ki pa je bila med vojno požgana. Po osvoboditvi so se učenci stiskali v temnih in res neprimernih prostorih. Tega so se njihovi starši zavedali, zato so vsa vojnova leta zahtevali zgraditev nove šole. Večkrat so se tudi že resno lotili priprav, toda nazadnje, ko je prišlo na dnevni red vprašanje finančnih sredstev, je spet vse propadlo. Ljudje so postajali vedno bolj neuporabni in zadnje čase skoraj že več niso verjeli, da bo zamisel o novi šoli sploh kdaj postala stvarnost.

Pričetek dela

Pravkar izvoljeni svet in komisija pri občinskem ljudskem odboru v Trbovljah, so že pričeli delati. Trinajst svetov s pripadajočimi komisijami ima pisano problematiko v obliki.

Večina svetov in komisij je že imela svoje prve seje. V naslednjem posredujemo bralcem nekaj nalog, ki so jih sveti že obravnavali in tudi že sestavili prve predloge in zaključke, o katerih bo sklepal novi občinski ljudski odbor.

SVET ZA KOMUNALNE ZADEVE IN URBANIZEM je na svoji prvi seji najprej obravnaval sklepe bivšega sveta in sklenil, da je treba narekane sklepe še izvesti. Prav tako je svet mnenja, da postaja ljudske milice kontrola nad vozili na cestah občine postati potrebno. Svet je nadalje razpravljal o odloku o pokopališčnem redu v občini in sklenil, da se leta predloži LO na prvem zasedanju v podporitve. Odlok določa v svojih členih, kako bo vzdrževal red na pokopališčih in v novozgrajenih mrliških vežah. Po objavi tega odloka bodo morali občani uporabljati v danih primerih nove mrliške veže pri pokopališču in k njim spadajočim avtozgodom za prevoz umrlih. Svet je prav tako obravnaval

cejšnje težave glede vprašanja izdelave zadnjih projektov in ekonomskih dokumentacij za gradnjo gozdnih cest. Z ustanovitvijo projektivnega biroja pri OLO Trbovlje in z angažiranjem zunanjih sodelavcev te ustanove pa smo v vsej izdelavi doma projekte za vse gozdno - cestne objekte, ki jih v okviru razpoložljivih finančnih sredstev lahko letno zgradimo.

KJE SO GOZDNE CESTE NAJBOLJ POTREBNE

Pa poglejmo še, kje bi bilo potrebno vsaj v prihodnjih desetih letih, če ne že prej, zgraditi gozdne ceste. Področje občine Brežice: mokriški gozd (Ponikve-Globočice) in cesto Dramlja - Tabla na sektorju Pisce - skupaj okoli 12 km. Občina Hrastnik: Dol - Kal - Turje - Sv. Jurij, Zelič - Čret, Zasavje - Podkraj - skupaj okoli 13 km. Občina Rače: Kraje - Sopota, Jata - skupaj okoli 10 km. Občina Senovo: Srebotno - Ložce, Gor. Leskovec - Stranje, Vel. Kamen - Marča sela - skupaj okoli 24 km. Občina Sevnica: Impolca - Loke, Krmelj - Kal - skupaj okoli 9 km. Občina Trbovlje: Sklendovec - Kum, Ključevce - Mali Kum, Čebine - Lenart, Klek - Podmeja - skupaj okoli 23 km. Občina Videm - Krško: Ravne - Kostanjež, Kremen - Anovec, Sremlje, Pljasko - skupaj okoli 14 km. Občina Zagorje: podaljški cest Ravne - Zasavska gora, Colniše - Kal, Izlake - Čemšenik, Amerika - Polnik, Jesenovo - Jelovica - skupaj okoli 15 km.

V celoti torej 120 km. Povprečno naj bi v prihodnjem desetletju zgradili letno 12 km gozdnih cest. Po desetih letih bi s tem iz današnjih 700 km cest, ki služijo gozdarstvu, na 100 ha gozdne površine dvignili povprečno na 900 m, kar je še vedno zelo daleč izpod normalnega stanja trajno odprtih gozdov.

Seveda ne bi bili dobri gospodarji, če bi pozabili na redno vzdrževanje in popravila že obstoječih ter tudi predvidenih gozdnih cest in poti. Za ta dela bi bilo za celoten okraj potrebno letno najmanj 10 milijonov din. Denarna sredstva za vsa ta dela bomo morali zagotoviti delno iz gozdnih skladov, delno pa tudi iz finančnih virov drugih gospodarskih vej, ki so zainteresirane pri določenem objektu.

Ob koncu je nekaj besed o gozdnih stavbah - logarnicah našega okraja. Obstoječe logarnice na področju našega okraja smo v glavnem nasledili od bivših gozdnih veleposesev. Vse te stav-

be so po večini v zelo slabem stanju in ne ustrezajo več današnjim kulturnim potrebam stanovalcev. Le nekaj teh starih logarnic so preuredili za kulturne - se prebivališče logarjev.

Logarnice, ki jih je v celem okraju 16, stoje izključno v gozdnih splošnega ljudskega premoženja, kljub temu, da je teh gozdov je okrog petina vseh gozdov. Zato je treba pri bodočih načrtovanih delih prvenstvo gradnjam logarnic v nedržavnem sektorju gozdov. Tako naj bi gradili v prihodnjih desetih letih logarnice v občini Brežice 2 (Globočice in Bilejsko), Senovo 1 (Dovsko), Sevnica 1 (Sevnica), Videm - Krško 2 (Gradisce pod Stražo in Potoče), Zagorje 1 (Izlake). V desetih letih skupaj 16 logarnic. Tudi tu obstajajo splošne norme, koliko kvadratnih metrov gozdnarskih stavb za pomožno gozdno - tehnično osebje naj bi bilo na 1.000 ha gozdov. Naš obstoječi gozdnarski stanovanjski fond pa je tako nizek, da ga tu rasti ne navedemo. Zato je treba tudi v tej smeri storiti vse potrebno in možno, da obstoječe stanje izboljšamo v korist sodobnem, modernem gospodarjenju z gozdovi.

Inž. Vlado Jenko

Učitelji pred novimi nalogami

Odbor združenja učiteljev in profesorjev okraja Trbovlje je polagal enoletni obračun dela

Zadnje dni lanskega leta so zborovali v domu svobode Zasavje učitelji in profesorji trboveljskega okraja. Letni skupščini so prisostvovali člani okrajnega odbora in delegati iz 8 občinskih društev ter številni gostje.

Iz poročila predsednika okrajnega združenja učiteljev in profesorjev smo razvideli, da združenje vključuje 588 članov, ki so organizirani v osem občinskih društev. Med glavnimi problemi med letom je bila predvsem ustanovitev politične posvetovalnice v Trbovljah, ki je že pričela z delom in ji učitelji tudi nudijo svojo pomoč. Združenje je tesno sodelovalo z Zavodom za proučevanje šolstva LRS, posebno glede vprašanj o forme našega šolstva. Odbor združenja je vodil posebno skrb o vprašanju ideološkega dviga svojega članstva. Tako je bilo v teku leta po občini 19 različnih predavanj, razen tega pa so se člani izobraževali in izpopolnjevali v marksističnih krožkih in sindikalnih grupah. Da bi izboljšali način pouka petja, je združenje

organiziralo 5 ekskurzij učiteljskega celjske učiteljske, kjer so po skupinah prisostvovali pevskemu pouku. Okrajno združenje je po svojih občinskih odborih tesno sodelovalo s svetom za šolstvo pri občinskih ljudskih odborih in OLO Trbovlje. Vse to se je pokazalo kot pozitivno in koristno za nadaljnje delo.

V vseh osem občinskih društev je vključeno 140 moških in 432 žene. Na osnovnih šolah, osemletnih šolah in nižjih gimnazijah je skupno 16.229 otrok, ki jih poučuje 468 učnih moči. Na obeh polnih gimnazijah, v Brežicah in Trbovljah, je 50 učnih moči, ki poučujejo 1.438 dijakov. V združenju so vključeni vsi prosvetni delavci razen enega, ki ni član stanovske organizacije. V okraju Trbovlje primanjkuje še nad 100 učnih moči. Po posameznih občinah so občinska vodstva tega združenja prav uspešno delovala.

Društvo učiteljev in profesorjev v občini Trbovlje bo moralo v bodoče stisniti svoje vrste, da ne bo razdeljeno na 3 skupine. Učnemu kadru na obeh skupinah osemletnih šolah bo treba nuditi več pomoči. Profesorski zbor gimnazij naj bi se aktivneje vključil v sindikalno delo in naj bi bil splošno vodilni kader v našem združenju.

Lepa je gesta starejših in izkušenih tovarišev v občini Zagorje, ki nudijo svojo pomoč mladim. Pričel se namreč s predavanji na seminarju za učiteljsko, ki se pripravila na strokovni izpit. Anketa žena, ki so v prosvetni službi, je v občini Zagorje pokazala, kako zelo so obremenjene z delom.

Tudi društvo v Hrastniku je vse leto agnilo delalo. Učiteljsko je imelo več zborovanj, dvojne predavanja domačih predavateljev, dva večja izleta in tudi družaben večer. Želji prosvetnih delavcev v Hrastniku, da bi smeli prisostvovati seji delavskih svetov v tamkajšnjih podjetjih, da bi podrobno spoznali delo organov delavskih svetov in da bi imeli več znanja nato lahko prenesli v šolo in pouk, podjetja žali niso ugodila.

Društvo v Račah je v teku leta organiziralo več hospitacij na raznih šolah. Priredilo je tudi nekaj predavanj. Da bi imeli potreba denarna sredstva za izlet na Plitvička jezera, so nekateri najpogostejši tovariši kljub temu, da imajo polne roke dela, ob koncu lanskega leta naštevati in trikrat nastopili s komedijo 'Sluga dveh gospodov'. Zelo lep odnos do učiteljskega ima predsednik te občine.

Tudi društvo učiteljev in profesorjev v Sevnici je imelo med letom več uspešnih zborovanj in hospitacij ter se predvsem posvetilo strokovnemu usposabljanju svojega članstva. Društvo je našlo tudi stik z občinskimi svetom za šolstvo in je sodelovanje sedaj zelo povoljno.

Odbor društva na Senovem je organiziral nekaj zborovanj, priredil uspešna predavanja ter študijski izlet v Ljubljano in Črnojevo, za katerega je tamkajšnji občinski LO plačal vse prevozne stroške. To je posnemanja vredna gesta, je pa tudi priznanje in izpodbiro prosvetnim delavcem. Društvo ima odlične odnose z občinskim ljudskim odborom in občinskim sindikalnim svetom.

Društvo v Brežicah je najmočnejše in vključuje kar 124 članov. Odbor je deloval zelo poživljeno. Mnoge seje, štiri zborovanja, pet hospitacij in štiri predavanja so uspehi prizadevanja te

Skoki gozd veselo naprej

organizacije. Učitelji so pokazali zgled tovarištva, ko so iz svojih skromnih sredstev podarili 20.000 dinarjev tovarišču začelnici s Pečico, ki ji je bilo v jeseni sredi Brežic med konferenco ukraden denar. Zelo lepo so odzvali med društvom ter občinskim ljudskim odborom in svetom za šolstvo.

NEUGODNI POGOJI ZA RAZVOJ SODOBNE ŠOLE

Predsednik je nadalje poročal o materialnem stanju naših šol in učiteljskega. Ugotovil je, da naše šole kljub prizadevanju prosvetne oblasti še nimajo pogojev za rast in zahteve sodobne šole. Ponekod še ni šolskih stavb ni dosti učilnic, razredi so prepolni, ni zadostno igrice in telovadnic, da ne govorimo o delavnih ali kuhinjah. Primanjkuje učil, premalo je učiteljske, šolske proračuni so nizki, otrok pa je fedatje več, in zahteve naše družbe, zlasti z uvedbo novega načina dela v šolah v smislu šolske reforme, so vedno večje. Materialna baza torej ne raste vzporedno s potrebami šol.

Prav tako je ugotovil, da je učiteljske v vseh občinah redno jemalo svoje plače in tudi dodatke za honorarno delo, težavna delovna mesta, skupinski pouk itd. Vprašanje stanovanj stopa edealje bolj v ospredje, zlasti v občinah v zgodnjem delu okraja. Plačevanje kurila in stanarine ponekod še ni rešeno. Pohvaliti je treba prizadevanje nekaterih občin, da pomagajo učiteljsko. Tako grade na Senovem stanovanjsko hišo za učiteljske, v občini Videm - Krško nameravajo odkupiti in adaptirati dve zgradbi v ta namen, v občini Rače so občinski ljudski odbori celo opremili nekatera učiteljska stanovanja.

Tudi prehrana učiteljskega je ponekod problem. V okraju imamo primer, kjer si mora mlad učitelj sam pripraviti hrano. Težko je tudi v krajih, kjer učiteljske

Pri posestniku J. so pričakovali, da bo teletila krava Mura. Preteklo je že nekaj dni čez koledarsko brejost in krava je z močno nabrekli vimenom in z razpuščanjem zadnjega dela života kazala, da bo poleg nje kmalu stal telček.

V aredu zvečer se je začelo. Krava je po malem izpuščala blato in vodo, legala, vstajala in otapala z repom. Čez približno dve uri se je umirila, postala kot običajno, in nobenega znamenja bližnje telitve ni bilo opaziti do nedelje popoldne.

Nemirno je prestopala, skakala, in plod v njej je divje bujal. Naenkrat je krava z zadnjimi nogami prestopila k prvim, da se je hrbet visoko usločil. Plod se je z vso silo zaletel v spodnji del žilova, da se je iz vseh seskov pocedilo mleko. To se je trajalo približno pol ure, na to pa se je krava umirila. Drugo jutro pa je krava že v zgodnjih urah začela kazati znamenja telitve, a bilo je opaziti na oči, da se krava v zakolču stiska. Večkrat se je za malo časa

stivo poučuje celodnevno, ne usteje ne pa, da bi si pripravilo kosilo.

DOSEGANJE DELO ZA REFORMO ŠOLSTVA

Poročilo je tudi prikazalo delo v našem okraju v zvezi z reformo šolstva. To delo se je pričelo s študijem in predavanji za učiteljsko in javnost, nato pa je bila določena šolska mreža sedanjih in bodočih osemletnih šol, čemur so sledile združevalne vodstev nekaterih osnovnih šol z nižjimi gimnazijami. Pri tem združevanju smo naleteli na več skrajnosti. Tako imamo sedaj v okraju tri popolne osemletne šole, dve od poprej, dve, ki sta se postopno razvili, in več novonastalih z združitvijo, razen tega pa še nekaj nižjih gimnazij. Reforma je začela v tem šolskem letu le prve tri razrede, kjer so uvedeni novi učni načrti. Dalje sta v okraju dva četrta razreda, kjer tudi preizkušajo novi učni načrti.

Glede družbenega upravljanja v šolstvu je v poročilu omenjeno, da se letošnje šolske leto uveljavlja. Poročilo zajema končno tudi izvenšolsko delo učiteljske, ki ga velika večina članstva hvaljevredno in poživljeno opravlja. Na ravenih prosvetnih delavcev vse kulturno in prosvetno uveljavljanje. V tečajih RK je predavalo 64 oseb, v kmetijskih gospodarskih šolah pa je poučevalo 92 članov. Res je, da imamo nekaj primerov, ko člani izvenšolske niso pokazali posebnega prizadevanja, vendar tega ne moremo posplošiti. Res je tudi, da imamo mnogo tovarišev, ki so z izvenšolskim delom preobremenjeni in ki imajo celo po 15 funkcij v druženjih in političnih organizacijah. Zlasti v vseh leži na učiteljske vse kulturno prosvetno delovanje. Tam so šole dejansko žarišče kulture in prosvete.

Živahna razprava po poročilu je še podrobneje pojasnila marsikatero vprašanje in pokazala pot za nadaljnje delo.

M. O.

Kadar ima krava zavito maternico

Umirila, imela je videz izmučene živali, žalostno je gledala in mukala, kot da bi hotela klicati na pomoč.

Živnozdravnik in pomočnik (tehnik) sta se pripeljala kmalu popoldne. Najprej je napravil poseg v nožnico tehnik in izjavil: »Zavita maternica! Isto je ugotovil veterinar in še pristavil: »Zelo močno!«

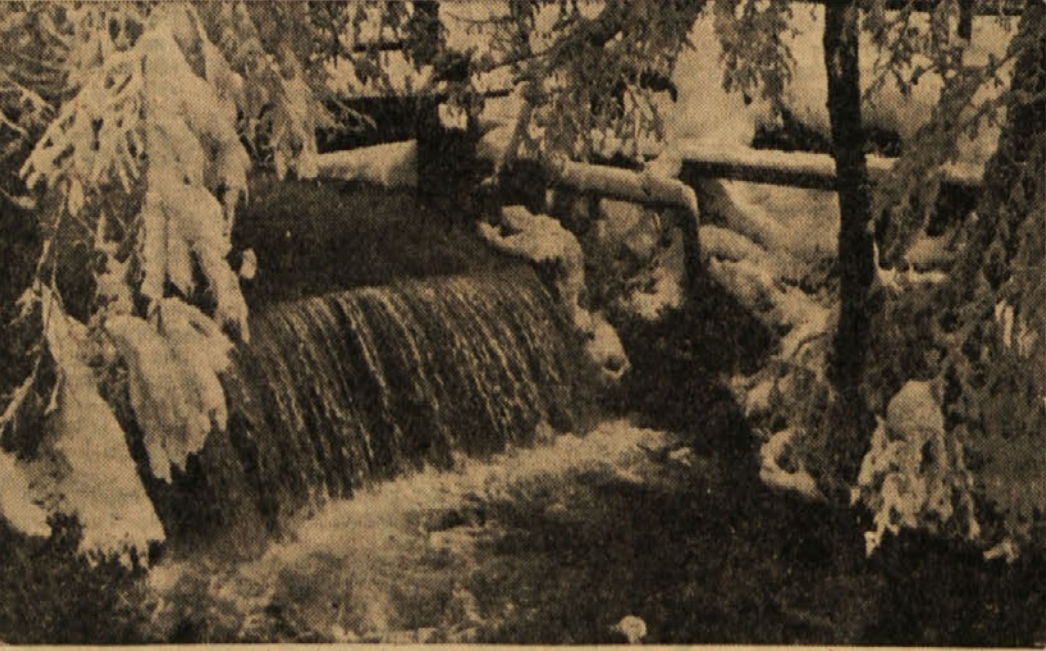
Kravo so peljali na ravnicu pred hišo, poklicali nekaj mož, jo zvezali po navodilu veterinarja in prisilili, da je legla. Počasi so jo obračali, medtem ko je veterinar odvijal zavito maternico.

Nato je prišlo za veterinarja težavno opravilo navezati plod v životu krave. Oba s tehnikom sta se trudila, a zaradi nepravilne lege plodu nista uspela, dokler je krava ležala. Ko so potegnili plod iz krave, je telo kazalo rahle znake življenja in veterinar je začel z umetnim dihanjem. Kravo in teleta so spravili v hlev in se vsi skupaj srečno oddahnil. Čudili so se vsi, da je krava, ki ni več mlada in jo gospodar uporablja za delo, bila tako močna.

Tu so predvsem pomagala močna krmila (kostna moka, klajno apno), katere je dobivala pomešano med otrobo od petega meseca brejosti dalje. Močna krmila je koristno dajati vsej živini, posebno pa molznicam in brejim kravam, zlasti takim, ki morajo delati in se premalo pasejo; ali če se opazi, da težko vstajajo, ker je to prvo znamenje kostolomnice, ki se takoj v začetku da ozdraviti z malimi stroki.

Kmetje! ako boste opazili takaka ali podobna znamenja pred telitvijo, takoj pokličite veterinarja, ker brez pomoči krava ne bo teletila, ampak poginila. Če bi pa le moglo biti telitve v redu, bo kmet stroške veterinarjevega računa laže poznal, kot pa če bi moral pokopati kravo in teleta.

Pred ponovnim pripustom, bodisi k biku ali k umetnemu osmenjevanju, je nujno, da kravo prej pregleda veterinar.

Zimski motiv iz Trbovelj

Obrt je neenako razvita

Naša zasavska obrt je neenakomerno razvita. Pri celotni vrednosti, ki ga ustvari obrt, so posamezne stroke takole soudeležene: kovinska s 17 odstotki, živilska s 36, predelava tekstilij s 8, predelava usnja s 5, predelava kamna in zemlje s 5 in elektrotehnična stroka komaj z 1 odstotkom itd.

Obrt se - kot je splošno znano - ne razvija vzporedno z razvojem ostalih gospodarskih vej, ampak v nekaterih strokah celo nazaj. Vzrok za to je v zastareli in izrabljeni opremi obrtnih obratov in pa v tem, da vsa leta po vojni nismo vložili kakave večje sredstva za napredek tega pomembnega področja našega gospodarstva. Dogajalo se je celo obratno, namreč da so se sredstva, ki bi se po vsej logiki morala vložiti v obrt, uporabila v povsem druge namene. To se je prihodnje ne bo smelo več ponavljati, ker je jasno, da prav obrt z večjo gotorilnostjo in v nižjih cenah lahko nemalo prispeva k izboljšanju življenjske ravni naših delovnih ljudi.

S.

Danes in jutri spet živo na Partizanskem vrhu

PO USPELEM PRVENSTVU ZASAVSKE SMUČARSKE PODZVEZE BO DANES IN JUTRI NA PARTIZANSKEM VRHU REPUBLIŠKO PRVENSTVO ZA ČLANE V SMUČANJU V ALPSKIH DISCIPLINAH. — V ZASAVJU SMO ŽE DOBILI SMUČARJE, PRVAKE ZA LETOSNJE LETO

Nič ne bomo pretiravali, če danes zapišemo, da bodo že zgodaj jutraj, še preden boste prejeli v roke naš časnik, že odzvala smuča na Partizanskem vrhu. Udeleženci republiškega prvenstva v smuču bodo se zadnjičkrat preizkusili svoje sposobnosti na beli pojnost. Še preden smučarji ob 10 uri se bo pognal prvi tekmovalci. Kdo bo to, vam za zdaj še

ne moremo zaupati. Potem se bodo zvrstili za njim še drugi. Med njimi tudi zastopniki naših zasavskih smučarskih klubov in društev. Med njimi ne bo manjkalo Bergerje Ivčka, pa Rozmana Egidija, ki sta se izkazala že pred tednom na istih terenih na prvenstvu zasavske smučarske podzveze. Kdo bo nov republiški prvak — če bo nov — je težko uganiti. Ver-

je med člani zmagal Jelko Cestnik (Trbovlje), pred Planincem (Trbovlje), Centrihom (Sloga, Trbovlje), Knezom (Kum), Judežem (Zagorje) itd.; med mladinci pa Vili Lipičnik (Zagorje), pred Ocepkom (Svoboda, Kiso-vec) in Beširovičem (Trbovlje). V tekah pa so bili najboljši med člani Miha Skrinar (Kum), Jere (Zagorje), Smodiš, Krajšek in Strgaršek (vsi Kum), med starejšimi mladinci Tomo Kordež (Zagorje), Kovač in Trovotšek (oba Kum), Zibert Filip (Trbovlje); med starejšimi mladinkami Anica Smodiš, Erna Smodiš in Strmčnik (vse Kum) in med mladimi mladinkami Tomčka Medvešek, Arh (obe Trbovlje) in Kranjec (Sloga, Trbovlje).

Na Partizanskem vrhu pa je v veseloletu med člani zmagal Ivča Berger (Trbovlje), pri mladincih pa Zdravko Ačkun (Trbovlje). V slalomu pa so postali najboljši zasavski smučarji med člani Egidi Rozman (Trbovlje), med mladinci Zdravko Ačkun (Trbovlje) in med mladinkami Breda Zlak (Sloga, Trbovlje).

Prvenstvo smučarske podzveze v nedeljo na Kumu in na Partizanskem vrhu je poteklo v vedrem razpoloženju, kljub temu, da v dolini ni bilo snega. Na Kumu so se pomerili med seboj skakalci in tekači, na Partizanskem vrhu pa tekmovalci alpskih disciplin. V skokih

Krška telovadnica je postala premajhna

Telovadba in telovadnica sta za ljudi, ki mnogo sedijo, ki delajo umsko. Tako slišimo govoriti ljudi. Toda člani krškega »Partizana« niso tega mnenja. Telovadba je za vse, kajti pri vsakem delu se giblje več ali manj samo ponavljajo, zato naj tudi delavska mladina najraje v telovadnici kot v goštinu.

Nastal pa je problem. Krška telovadnica je zadostila potrebam mladine pred 50 leti. Sedaj pa, ko je v Vidmu-Krškem že Srednja tehniška šola, telovadnica ne zadostuje več. Kako rešiti to vprašanje? »Ne samo rešiti to vprašanje?« Temveč tudi drugi

forumi so dolžni poskrbeti za zdravje mladine — je dejal dr. Kristofič na obnem zboru društva med razpravo.

Kakor vidite, je nova telovadnica eno najvažnejših vprašanj v Vidmu-Krškem.

Iz Pišec

Tedaj Rečnega krša. — Drugi del tedaja RK obiskuje 15 deklet od 20. novembra p. l. redno in brez zamud. Vse tedajnice se zavajajo njegove koristi, zato ga obiskujemo z veseljem. Vsaka izmed nas je pridobila mnogo znanja, ki ga bo lahko pridom uporabila v življenju. Vso snov smo že predelale, sedaj samo še utrjujemo lanko in letošnje in se pripravljamo na izpit, ki bo 1. februarja. Vse se trudimo in želimo doseči čimprej uspeh. Po izpitu imamo zaključek tedaja in bomo v ta namen v nedeljo, 28. t. m., uprizorile trodeljanko »Dobro jutro« in dva skeča.

Med tedajem smo imeli tudi krvodajalsko akcijo, ki smo se je udeležile stodoletnost. Nam to ni nič škodovalo, a marsikomu bomo s tem rešile življenje.

Tovarišici Ostrilčevi se za njen trud in njeno skrb najlepše zahvaljujemo. C. M.

OPOZORILO

Na osnovi odloka Oblo Trbovlje o komunalni ureditvi in zunanem licu mesta Trbovlje, člen 5, točka 2 in 3, pozivamo vse lastnike hiš, hišne svete in upravitelje hiš, da v primerih, ko zapade sneg, tega sproti očistijo s pločnikov in hišnih predhodov. Preko noči zapadi sneg je odstraniti okrog hiš in predhodov do 7. ure jutraj.

Enako opozarjamo vse prebivalstvo, da je sankanje, smučanje in drsanje po cestah, poteh in trgih na območju mestne občine Trbovlje prepovedano.

KOMUNALA TRBOVLJE

Trbovljski kegljači tekmujejo

O kegljačih trbovljskega »Rudarja« je malo slišati. Bolj tihi so, vendar redno trenirajo, tu in tam pa napravijo kakšno presenečenje. To pot so gostovali v Celju proti ekipi »Betona«, ki jo prištevajo med najboljše v Sloveniji. Na njenem kegljaču so kegljači »Rudarja« dosegli pomembno zmago nad Betonovci. Kljub temu, da med Celjani nista nastopila najboljša igralca Vanovšek in Marinko, to ne zmanjšuje uspeha Trbovljčanov. Gostje so podrlj v tej tekmi 6.345 klinov, domačini pa 6.318.

Pri »Betonu« je bil najboljši Zagorci, ki je prevrnil 875 kegljev, Kovčec od »Rudarja« pa 632.

ZAHVALA

Globoko užalosteni ob prera- ni izgubi našega nadse dobre- sa moža, očeta, sina, brata, strica in svaka

RUDOLFA OCVIRKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ter nam izrazili sožalje. Posebno zahvalo pa smo dolžni za vso pomoč Okrajnemu odboru Zveze borcev Trbovlje v času po- kojniške dolgotrajne bolezni, ter mestnemu komiteju ZK Trbovlje, ZK obrata Trbovlje, ZB center Trbovlje, Sindikalni po- družnici rudarjev Trbovlje, SD »Svoboda« Trbovlje in sosedom za poklonjeno cvetje, kakor tu- di tov. Levčarju in drugim to- varšem za poslovljne govore. Se enkrat prav iskrena hvala tudi ostalim, ki so mu poklonili cvetje ter ga spremili na nje- govi zadnji poti. Zahlučala žena Anica Ocvirk in sin Franci. Trbovlje, 22. I. 1958

Rešitev magičnega kvadrata iz 2. številke

Pravilna rešitev nagrajnega magičnega kvadrata, ki smo ga prinesli v drugi številki našega tednika, se glasi (vodoravno in navpično): 1. NOTA, 2. OPEL, 3. TELE, 4. ALES. Knjižno nagrado je žreb prisodil Tončku KUKOVICU, učen- cu 5. razreda, Doli Leskovec 26, pošta Brestanica, nadalje Mirici 5. razreda, Doli Leskovec 26, pošta Brestanica, 13. po- VRTACNIK, učenki 3. razreda osnov. šole, Šentlambert 13, po- šta Zagorje ob Savi. Obema bomo poslali knjižno darilo po pošti. Vsem ostalim rešiteljem, ki jim žreb žal ni bil naklonjen za pošto in pozdrave prav lepa hvala.

Uredništvo.

Nagrajna računska uganka za pionirje

Danes prinašamo našim pionirjem šaljivo računsko nalogo, ki jo poskusite pravilno rešiti: Pri neki kmečki hiši so imeli mačko, ki je imela štiri mlade mačke. Kaj pravite, dragi pionirji in pionirke, koliko tas je v tej mačji družini? Ta računsko nalogo je šaljiva in ni tako lahka, kot mislite. Torej še enkrat: pri hiši je bila stara mačka in 4 mlade ma- čice. Dobro premislite to računsko nalogo in odgovorite! To uganko je zastavila pionirjem pred nedavnim Manica Komanova v ljubljanskem Radiu. Tisti, ki poslušajo redno ra- dijske oddaje za pionirje, bodo hitro odgovorili na naše vpra- šanje z ostalimi pa ne vemo, kako bo.

Pravilno rešitev nam prinesite ali pa pošljite po pošti do nedelje, 2. februarja popoldne. Za pravilen odgovor imamo pri- pravljene dve lepi knjižni nagradi (po odločitvi žreba). Ko nam boste odgovorili, ne pozabite navesti poleg svojega imena in priimka še razred šole, ki jo obiskujete, nadalje pošto in kraj, kjer ste doma. Vsem pionirjem priskrbe pozdrave! Uredništvo.

Kako poživiti in posplošiti telesno kulturo

Naloga sveta za telesno vzgojo pri Oblo Trbovlje. Svet za telesno vzgojo pri Oblo Trbovlje je na svoji saji v prvi vrsti razpravljal o svojih nalogah in o poživiti telesne kulture. Prva ugotovitev, ki je svet napravil, je bila, da dosedanj svet za telesno vzgojo ni dosegel posebnih uspehov v enem letu svojega obstoja. Upoštevati je treba težavne prilike, v katerih je svet delal glede na pila finančna sredstva, s katerimi je razpolagal (500.000 din za dotacije), ter v glavnem tudi spričo obstoječih trenj med športnimi in telesnovzgojnimi dru- štvi, kar ni vodilo k napredku na tem področju.

Svet je bil mnenja, da je potrebno, da se zastopniki prizade- dih društev čestokrat snidejo in razpravljajo o medsebojnem sodelovanju. Posebno naj bi društva skrbela za razširitev te- lesne vzgoje med šolsko mladino, in sicer v gojitvi vseh športnih disciplin. Pri tem predlaga, da bi šolska mladina imela obvezno tedensko 2 uri telovadbe, ki naj se deli na splošno telovadbo s zaprekami, na atletsko telovadbo in športne igre.

Za poživitev in posplošitev telesne kulture je svet mnenja, naj bi bilo več predavanj o telesni vzgoji in športu, predvajati je treba več tovrstnih filmov, s katerimi bi bilo mogoče pri- tegniti več mladine k sodelovanju.

Svet je bil nadalje mnenja, naj bi se pri njem formal- fond sredstev, katere bi se potem pravilno delila med društva. Svet naj bi imel tudi nalogo, da ustvari med prizadežimi društvi polno soglasje, bistvena njegova naloga pa naj bi bila širiti in skrbeti za telesno vzgojo mladine.

OBJAVE IN OGLASI

KINEMATOGRAFI

Kino »Delavski dom« v Trbovljah: od 24. do 27. jan. amer. barvni film »Trije novički v vodnjaku«; naslednji teden

amer. kavbojski film »Človek iz puke«.

Kino »Svoboda« — Trbovlje Ite: od 23. do 27. jan. ameriški film »Tarzan v pustini«.

Kino »Svoboda« Videm — Krško: 23. in 26. jan. nemški barv. film »Dežela smehljaj«; 29. in 30. jan. francoski film »Thérèse Raquin«.

Kino Brežice: 25. jan. amer. film »Smrt na cestni«; 26. jan. ruski barv. film »Prolog«; 27. jan. ital. film »Plač«; 28. do 31. jan. amer. barvni film »Ljubimec Lady Chatterley«.

Kino Sevnica: 26. do 28. jan. češki film »Jan Hus«; 1. in 2. febr. amer. film »Pritiski Dico«.

Dežurni zdravnik v Trbov- ljah v času od 26. I. do 31. I. 1958. 26. I. 1958 dr. Komorovsky Vladimir.

27. I. 1958 dr. Južnič Vladi- mira.

28. I. 1958 dr. Novak Cvetka.

29. I. 1958 dr. Komorovsky Vladimir.

30. I. 1958 dr. Majdič Zvonka.

31. I. 1958 dr. Južnič Vladi- mira.

Dežurni zdravnik je v Zdrav- stvenem domu Trbovlje, Ul. I. junja št. 4, tel. 83, ob delavni- kih od 20. ure do 7. ure jutraj, ob nedeljah in praznikih od 20. do naslednjega delovnega dne do 7. jutraj.

MALI OGLASI

PRODAM HIŠICO s gospodar- skim poslopjem in ca 1 ha sadovnjaka v bližini Krškega ob glavni cesti. Interesenti se zglasite 2. I. na samem kra- ju.

PRODAM 1. OKNA s šipami za tople grede 174 x 82 x 4 cm ter levi zid. komplet. štedilnik v

Telesna vzgoja je zelo važna za zdravo rast mladega človeka. Zal imajo naša partizanska društva še mnogo premalo mladih ljudi, ki bi prihajali v njihove telovadnice.

Plavalci »Celuloze« imajo voljo do dela

Plavalni klub »Celuloze« v Vidmu-Krškem si vsi predstavlja kot klub, ki ima največ možnosti, da pride do dobre ekipe, da si ustvari dobre, ko- maj vzhajajoče plavalne zve- zde. Tako sicer pišejo po časopisih. Nihče pa ne omeni te- ga, da se klub bori, da ne živo- tari, da dela in da hoče z de- lom pokazati svoje uspehe. Kljub temu pa ga pri PZS v Ljubljani smatrajo kot pode- želski klub. Tega ne bi smeli, tega sploh ne bi smeli nihče občutiti. Zakaj potem delajo raz- loček med klubi? Mar zaradi tega, ker je to nov klub, ki se mora še boriti z vsem tistim, kar so drugi plavalni klubi že preboleli? Mogoče hočejo v klub- u celo vcepiti občutek manj- vrednosti? Toda tega ne bodo dosegli, ker imajo mladi pla- valci voljo do dela in veselje za plavanje.

Ali naj sedaj, ko je imel klub svoj letni občni zbor, govorim o uspehih v pretekli sezoni? Tega ni treba, ker jih vsi po- znate. — In v prihodnosti? Mi- slim, da naš mladi plavalci te- ga kluba ne bodo razočarali.

-k

RADIO v tem tednu

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00 in 19.30 v radijskem dnevniku ter ob 22.00. Oddaja »Naši poslušalci« čestitalo in pozdravljalo ob delav- niških ob 13.35 ob nedeljah pa od 14.00 do 15.00. »Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo« vsak de- lavnik ob 12.30. »Naš jedilnik« vsak delavnik ob 6.40. Oddaja »Dobro jutro, dragi poslušalci« (pester glasbeni spored) pa vsak delavnik ob 5.00 do 7.00.

NEDELJA, 24. JANUARJA

7.35 Za prijetno razvedrilo igra orkester Calvi Gerard; 8.00 Sport- na reportaža; 8.15 Veseli inter- mezo; 8.45 Mladinska radijska igra — France Bevk; Pastirici; 10.00 Se pomnite, tovariši... Andrej Pagon-Agarev; Ranjen; 10.30 Pokazi, kaj znaš! 12.40 »Pozdravi s toplima juna« (spored zabavne glasbe); 13.30 Za našo vas; 15.00 Vajsa Predan; Sočnanska termo- elektrarna (reportaža); 18.20 Mala melodija; 18.30 Slovenska pesem od romantike do danes; 20.00 Po- pevke in melodije smo izbrali za vas.

PONEDELJEK, 27. JANUARJA

8.05 Orkestralna matineja; 9.20 Izbrali smo za vas... (spored za- bavne glasbe); 11.00 Uvodni takti; 11.05 Oddaja za šolarje; Dobri po- močniki; 11.37 Na obisku pri Ve- selih planjarjih; 12.40 Dva klan- virja v ritmu; 13.45 Narodne pe- smi poje Gorenjski vokalni kvin- tet; 14.00 Listi iz domače književ- nosti; Ivan Minatti; Pesmi; 17.40 Povepka tega tedna; 18.00 Mla- dinska oddaja; Uživajte proste dni; 20.00 Simfonični koncert Or- kestra Slovenske filharmonije, di- rigent Teodor Vavajani, solistka Hilda Horak-Casova.

TOREK, 28. JANUARJA

8.05 Radi jih poslušate... 9.30 Slavnostni vam pojo in igrajo; 10.10 Za razvedrilo...; 11.30 Za dom in žene; 12.00 Igra Kmetiča zoda; 13.15 Povepke se vrste...; 14.20 Za otroke — Mira Mihelič; Peter; 15.00 Potopisi in spomini — John Hunt; Zmaga nad Evers- tom; 17.10 Čajanka s pesmimi; 18.00 Sportni tednik; 18.45 Domače aktualnosti.

SREDA, 29. JANUARJA

8.05 Pisana paleta; 9.00 Prof. dr. Mirko Rupel; Jezikovni pogovori (ponovitve); 9.15 Ljubiteljem do- mače glasbe; 10.10 Dopoldanski

divertimento; 11.35 Oddaja za so- ljarje; Mark Twain; 13.15 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov; 14.05 Oddaja za šolarje; Ko so stekli prvi stoli; 16.00 Koncert po željah; 17.10 Sestanek ob peoti; 18.00 Kulturni pregled; 18.30 Pe- sem slovenske zemlje II. Fantov- ske pesmi; 18.50 Razgovori o me- narodnih vprašanjih; 20.00 Glasba ne pozna meja; Sestanek v Za- grebu (Posnetki z javne zabave oddaje Radia Zagreb).

ČETRTEK, 30. JANUARJA

8.05 »Mi ga žingamo«; 8.35 To in ono za vas; 10.10 Melodije a la carte; 11.30 Cicibanom — dober dan! (Lojze Marušič; Izgubljena hišica); 11.45 Pesmi za naše ma- le; 12.40 Poje holandski zbor »Maestrecht«; Stare p. v. Mhor- na Koekelkoren; 13.25 Na obisku pri nordijskih molistih; 14.20 Za- nimivosti iz znanosti in tehnike; 15.40 Humoreska tega tedna — Janez Trdin; Zemanje; 17.10 Plošča v pločko; 18.00 Radijska univerza; 18.20 Zanimivosti iz- nost tajnega pisanja; 18.45 Četr- tova reportaža; 19.50 Tedenski notranje-politični pregled; 20.05 Četrto večer domačih pesmi in napevov.

PETEK, 31. JANUARJA

8.05 Popularne melodije iz or- kestralne glasbe; 9.20 Prisluhnite in izbirajte; 11.00 Pesmi raznih narodov; 11.30 Za dom in žene; 11.40 Alpski zvoki; 12.40 Poje Slo- venski oktet; 13.15 Od arje do arje; 14.05 Oddaja za šolarje; — Brzovaj skozi Mato Grosso; 15.40 12 svetovne književnosti — Orrin Henry; Posnetki iz 17. t. m. Mail intermezzo; 17.15 Ob fetri na šest... (za ljubitelje zabavne glasbe); 18.00 Iz naših kolektivov; 18.50 Družinski pogovori; 20.00 Pa- norama z Montmartra; 20.15 Te- denski zunanje-politični pregled.

SOBOTA, 1. FEBRUARJA

8.05 Lepa melodija — znani na- pevi; 9.00 Oddaja za šolarje; Star- rudnik; 10.10 Odprimo glasbeni atlas; 11.00 Pionirski tednik; 11.15 Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 12.40 Radi se jih spomi- namo; 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 15.40 S knji- znega trga; 16.00 Glasbene uganke; 18.00 Okno v svet; Preteča zma- njenja nove gospodarske krize; 18.15 Koncert pinahne godbe JLA p. v. Jožeta Bruna; 18.45 Prof. dr. Mirko Rupel; Jezikovni pogovori (ponovitve); 19.00 Veseli večer; 21.00 Prijetno zabavo!

Gospodinjski kotichek

● Obledo iz sukna lepo obnovimo s tobačno vodo. V 2 in pol litra vode skuhamo 50 g tobaka za pipo. Krop precedimo in pomakamo vanj trdo ščetko, s katero skrtamo obleko, ki smo jo prej dobro iztepleli in izprašile. Obleko obesimo potem v senco in ko je že skoraj suha, jo zlikamo preko krpe za likanje. Sukno postane čisto in svetlo kot novo.

● Umazan ovrtnik plašča ali kam- garnaste obleke lepo očistimo, če na- mažemo umazana mesta s stopenim surovim rumenjakom. Rumenjak naj se na ovrtniku posuši; rumenjako- skorjo potem odstranimo, ovrtnik pa splahnemo z mlačno vodo.

● Obleko iz kamgarna, ki se že sve- ti, obnovimo takole: Raztopimo 25 g salmijaka in 25 g soli v 50 g vode. V to tekočino pomakamo krtačo in z njo temeljito izčistimo obleko. Če se obleka ne svetli preveč, zadostuje, če jo

zdrgnemo s krpo, ki smo jo namočile v bencin in obirale potem s suho čisto krpo.

● Čevlje napravimo nepremotljive na sledeči način: Podplate namažemo s čopičem, ki ga pomakamo v mlačno kuhano laneno olje. Čevlje damo potem nekaj časa na sonce. Usnje natremo z ricinovim oljem, vendar samo toliko, kolikor ga usnje lahko vsesa, sicer po- stane živo. Če ravnamo tako s čevlji, ne postanejo samo nepremotljivi, tem- več tudi zelo trpežni.

● Madeže po kakavu operimo takoj z mrzlo vodo, nikoli ne z vročo, ker jih pozneje ne odpravimo več.

● Zlato verižico daj v steklenico s toplo vodo, ki ji prišnežaj nastrganega mila in malo apnenega praška. Stekle- nico močno tresi, nato vzemi ven ve- rižico in splahni v čisti vodi. Ko se po- suši se svetli kot novo.

Rise
MARIJAN
LIPOVŠEK
BOJAN
Rise
FRANC
KOPITAR

55. — Proti opoldnevu je Bo- jan prišel do partizanskega ta- borišča. Sprva vsi začudeno gledali, češ kaj bo tak mladit- delal v partizanih. Saj ne bo mo- gel premagati vseh številnih te- žav, niti ne bo vzdržal v po- hodih. Zaradi tega je bil Bojan malo zaskrbljen. Partizani pa so mu svetovali, naj počaka na komandirja, ki se bo prišel ve- čeru vrniti iz brigade. Tisto po- popoldne se je Bojanu zdelo stra- no dolgo. Bil je utrujen in za- span, vendar od samega prič- kovanja ni mogel zaspati.

56. — V mraku se je koman- dir res vrnil. Se spetoma je zvedel, da je v taborišče prišel novinec — mladinec. Medtem ko je premišljeval, kam naj bi ga dal, je prišel v taboriš- če. Takoj je videl, da novinec ni nihče drug kot star znanec Bojan. Zato ga je zanimalo, kaj ga je napotilo, da je prišel v partizane. Bojan mu je po- vedal vso zgodbo. Bojanu je kar odleglo, ko mu je koman- dir odgovoril, da bodo že našli zanj kakšno dele

57. — Za Bojana je bil to najsmrečnejši dan v življenju: postal je pravi partizan, kar je tako dolgo želel postati. Dru- go jutro so mu dali še pitovko, na kateri je bila prišita rdeča, peterokraka zvezda. Na zboru je komandir povedal, zakaj je Bojan prišel med partizane in zakaj se je odločil, da bo ostal pri njih. Tisto jutro je Bojan dobil še ime — partizansko ime. Bojan sedaj ni bil več Bo- jan, ampak Silni. Po zboru so mu, vsi partizani čestitali in mu stisnili roko. Bil je pre- stavljal za zgled drugim.

58. — Silni je postal kurir. Vsak dan je odšel s pošto v štab brigade. Sprva je šlo bolj težko, ker še ni poznal poti in še ni imel izkušenj. Bal se je za pošto, zato se mu ni zdelo, da je za vsakim grmom nem- ška zaseda, da za vsakim dre- vesom stoji nemški vojak in čaka nanj. To pa je trajalo le nekaj dni. Silni se je temu hi- tro privadil. Silni je kmalu ve- del za vsako bližnjico, za vsa- ko skrito pot. O kurirju so po- slej mnogo govorili in ga pe- stavljali za zgled drugim.

FLORENTINA

XXXIII. NAD.

V to inspekcijo je torej prisel tudi mikrofilm belgijske Organizacije odpora. Najboljši strokovnjaki med dešifrantmi so šli na delo, da bi odkrili tajno šifro, s katero bi razsvetlili važno vsebino mikrofilma.

Sestavljene so posebne statistične tabele, točno je odrejen vrstni red števil in črk, ki pridejo v poštev pri dešifriranju. Številni Holerijevi stroji so se vrteli dan in noč...

Po desetdnevnem napornem delu so znani prvi rezultati. Besede dobivajo jasnejšo obliko, vsebino... Končno so dešifrirali celoten tekst in vsebino mikrofilma napišejo v jasnem in odločnem jeziku.

V teh dneh je bil Ralf kot na žerjavici. Vsak dan je pošiljal brzjavke z vprašanjem, če je mikrofilm dešifriran. Končno je dobil odgovor: strokovnjaki so dešifrirali celotno besedilo.

Dešifrirani film so poslali v Bruselj s posebnim letalom. Ralf je drhteč rok raztrgal omot, v katerem je bilo 24 strani natipkanega besedila. Začel je brati. Ko je prebral prve strani, so mu po obrazu tekla debele kaplje znoja. Ne, kaj takega zares ni pričakoval...

Na teh 24 straneh so bili res točni podatki o celokupni organizaciji Pokreta odpora; zapisani so bili vsi podatki in številke, ki jih je povedal polkovnik Zoren.

Toda — manjkali so točni podatki o krajih, kjer imajo Belgijci svoja skladišča orožja in materiala, manjkala so imena in točni naslovi vseh članov in funkcionarjev Pokreta odpora. Z drugimi besedami: manjkalo je vse tisto, kar je okupacijskim silam in Abwehru bilo najbolj potrebno, če so hoteli zadati smrtonosen udarec tej organizaciji.

Belgijci so mnogo bolj bistroumni in previdni, kot sem si mislil — je dejal razočarani Ralf zvečer Prosperu in Florentini, ko so se sešli, da bi se pomenili, kaj bi kazalo storiti. — Zame je bilo to vsekakor veliko iznenađenje. Oni so tako previdni — je nadaljeval Ralf po kratkem presledku — da celo Angležem nečisto odkriti svojih največjih tajnosti. Verujte, s takimi nasprotniki ni lahko zobati česeni. Vidite: po tolikšnem delu, po toliko spretno izdelanih potezih smo ponovno na začetku naše poti. Se vedno ne vemo tistega najvažnejšega. Kaj storiti?

Ralf je nervozno vstal in se začel sprehajati po sobi. Prosper in Florentina sta ga začudeno gledala in videli jima je bilo, da sta se ustrašila nečesa neznanega... Po izrazu njunih oči bi človek z gotovostjo trdil, da se začel jata počasi zavedati položaja, v katerem sta se znašla, in da instinktivno čutila prihodnje težke dni...

Potem ko je Ralf obstal pred zagnanim oknom, se je nenadoma obrnil, stopil k Prosperu in dejal:

— Torej, dragi moj, kot vidite, je bil ves naš trud zaman. Morali bomo začeti skraj in po drugih poteh.

— Toda... ne razumem, kaj mislite s tem reči? Po kakšni drugi poti? Kaj bi lahko zdaj storili? — zamrmra Prosper in pogleda Ralfa, nato pa Florentino.

— Da, da — de Ralf počasi, kot da deli besede na zloge — morali bomo po drugi poti in napraviti nekakšno druge mere, če hočemo priti do cilja, in da se izvlečemo iz tega neprijetnega položaja. Da, zares neprijetnega, ker nam že gori pod nogami.

— Pa, kako mislite — začne Prosper — kaj pravzaprav hočete storiti? — Se on, star lisjak, ni vedel, kaj bi bilo treba zdaj začeti...

— Nadaljujmo igro kot doslej — odgovori Ralf. — Izpolnili bomo želje in vse tisto, kar je zahteval polkovnik Zoren; to je po moji sodbi edini izhod iz položaja. Ničesar drugega ne vem. Zašli smo v blato in zdaj moramo iti do kraja, pa počilo, kdaj počilo...

Nadaljevanje sledi

Cesarska Venera je šla po vodi?

Lollobrigida
zahteva
200 milijonov

Gina Lollobrigida je še vedno popularna filmska igralka; to drži; menimo pa, da je tisti njen simpatizer, ki je na slavnostni otvoritvi rimske Opere — ko se je zvedelo, da Callasova ne bo nadaljevala — zakričal z galerije: »Zamenjajte jo z Lollobrigido!« vendarle pretiraval. Toda tudi mimo tega se časopisje zelo pogosto zanima za družino Skofic. Do sedaj se je to zanimanje v glavnem gibalo okrog njene filmske dejavnosti (ne da bi pri tem zamenjalo tudi druge povsem obrobne dogodke iz njenega privatnega življenja). To pot pa

gre za neko resnejšo zadevo: Lollobrigida namreč toži producenta Rizzolija, češ da se ni držal pogodbe, in zahteva nič manj kot 200 milijonov lir odškodnine. Podjetje Rizzoli-film je namreč nameravalo snemati film »Cesarska Venera«, v katerem naj bi Lollobrigida posebila Napoleonovo sestro Paulino, film pa naj bi bil v barvah in sneman v cinemascope tehniki. Poleg Lollobrigide bi morali v filmu nastopati tudi vidnejši filmski igralci, med njimi tudi Montgomery Clift.

Ko bi po prvotnem načrtu ta film stal okrog poldrugo mili-

jardo lir, se je Rizzoni premislil, spremenil scenarij in tudi igralce, kar Lollobrigidi nikakor ni bilo všeč. Spor okrog tega filma se vleče že dolgo, prišlo je do novih obtožb in protiožb, zlasti še, ker je Rizzoli odslavlil tudi kostimerko Marjjo De Mateis (ki je izdelala kostime za film »Vojna in mir«) in jo nadomestil s Francozinjo Mayo, s katero Lollobrigida noče imeti nobenega stika. Prav tako ni več govora o cinemascope in tehnicoloru, za moške vloge pa se govori o bivšem »Tarzanu« Barkerju in Raymond Pellegriu, dobrem francoskem igralcu, ki se je specializiral v vlogi Napoleona.

Vse to je bilo za Lollobrigido preveč in zato zahteva od družbe Rizzoli-film odškodnino v višini 200 milijonov lir. Kako se bo ta spor končal, še ne vemo. Rizzoli-film je prenehal s snemanjem tega filma, hkrati pa se že širijo glasovi, da utegne vlogo Pauline prevzeti Myriam Bru, ki igra glavno vlogo v filmu »Vstajenje«, ki ga Rizzoli-film snema v nemški koprodukciji.

Vojne so čedalje dražje

Ze večkrat so sestavljali stroškovne zadnje vojne. Tu se je pokazalo, da stroški vsake vojne vedno bolj naraščajo. Zda je neki Američan sestavil najnovejšo statistiko, po kateri je zahtevala ameriška državljanstva vojna od 1861 — 1863 3,9 milijarde dolarjev stroškov.

Prva svetovna vojna je veljala Američane že 37 milijard dolarjev, druga, se pravi, zadnja svetovna vojna pa že kar 383 milijard dolarjev. Glede na to zaporedje sklepa ta Američan, da bi tretja svetovna vojna veljala Ameriko zelo verjetno 4 bilijone dolarjev.

In svet se kljub temu nori...

Boj s smrtjo

V Lourmala, majhnem mestecu v Bretagni (Francija), se je zgodilo nekaj nenavadnega. Devetletni Daniel Frété je padel v mlako, polno blata in globoko nad dva metra.

Ko je deček klical na pomoč, je prihitela njegova sestra Monika, ki mu je porinila v mlako nekaj kol, ki ga je v naglici našla. Celo uro je trajal boj teh dveh otrok, Daniel se je krčevito držal kola, medtem ko ga je sestra vse teže in teže držala.

Končno so prišli domov starši in rešili sina.

FILMSKE ZANIMIVOSTI

Znana ameriška filmska lepota Ava Gardner ponovno z uspehom nastopa v filmu. V filmu o Goyi, znamenitem španskem alkarju, so ji dali vlogo vojvodinje Albe. Pravi, da bo v vlogi Goye nastopil Paul Newman ali Kirk Douglas.

Film je vrget oko na popularnega italijanskega pevača Claudioja Villa. Njemu so zaspali vlogo v filmu »Steza na nebo«. Po končanem snemanju bo Villa odpotoval na turnejo v Avstralijo, nato pa se bo vrnil v Italijo, kjer bodo posneli z njim še nekaj filmov.

V ameriških časnikih pišejo, da bo prišlo do zakona med vdovo znamenitega filmskega igralca Humphrey Bogarta — Lauren Bacall in Frankom Sinatro. Sinatra je to novico demantiral in zagrozil novinarjem, ki so jo razširili.

V spremstvu svojega moža, Ralnerja III., je Grace Kelly prispela v London, kjer je bila sprejeta v Buckinghamski palači. Zdi se, da se vse bolj množe glasovi, da se bo Grace Kelly spet vrnila k filmu.

OD VSEPOVSOD

Smola mladih kopalk

Neki hollywoodski tovarnar kopalnih kostumov je ob neki plavalni tekmi povabil skupino mladih deklet in jim v reklamo podaril kopalne obleke iz novega plastičnega materiala.

Presenečenje pa je kmalu sledilo: plastičen material je v vodi popolnoma zginil, ne da bi dekleta to takoj opazila. Dobrih deset minut so dekleta pred zbrano publiko plavala — v Evini obleki...

Iznojdiliv tat

Draguljar Renato Vecchietti v Bologni je pred nedavnim postal žrtev izredno premetenega lopova. Neki elegantni gospod, ki se je predstavil draguljarju kot nemški turist Helly Wassermann, ga je prosil, da mu pokaže uhane, med njimi tudi take v vrednosti 5 milijonov dinarjev. Ko jih je bilo treba plačati, je mož dejal draguljarju, da mora oditi k svojemu advokatu po denar. Položil je uhane na blazinicu v skatlico v kateri so bili shranjeni, in dal skatlico v roke draguljarju, da jo hrani, dokler se ne vrne z denarjem.

Razočarane Američanke

Mnoge mlade Američanke, ki so lansko poletje letovale v Italiji, so izjavile, da so pričakovale, da bodo doživele razne »sentimentalne« avventure. Toda razočarale so se, kajti ugotovile so, da so italijanski fantje za starejših nasorov in zelo domisljivi. Mnogi od njih se vedejo, kakor da so samo možki na svetu, medtem ko na njem žive tudi ženske, ki so željne ljubezni.

Boj s smrtjo

Rakete iz puščave

Ob Novem letu so dajale vedeževalke v Parizu izjave o dogodkih v bodočem letu. Med ostalim je ena teh »madames« povedala, da bo Francija letos dosegla pomembno odkritje v raketskem orožju. Ali je bil to samo patriotični optimizem ali dobro premišljena spekulacija, ali pa poskus kar tako, bomo še videli. Dejstvo pa je, da se Francija v velikem taborišču Colomb Bechar, dve uri leta od Dakarja, gredi; Sahare, izredno intenzivno ukvarja s poskusi raketskega orožja.

Colomb Bechar je bilo doslej več ali manj znano ime — razen v spiskih obveščevalnih služb. Kajti le redko mine teden, da ne bi prijel v okoliščini taborišča kakšnih sumljivih oseb. Nekaj jih dokazuje nedolžnost, drugi pa... Kajti v Colombu Becharju lahko človek, ki se zanima za te zadeve, marsikaj vidi: sicer je CT 10, ki se dviga skozi ogromen črn dim proti nebu, že nekoliko zastarel tip rakete. Toda CT 20, opremljen z reaktorjem Marbo-

re, ki doseže višino 14.000 metrov, je že korak dalje in predstavlja zelo uporabno orožje.

Francoski znanstveniki in vojaški strokovnjaki, ki delajo v Colomb Becharju, so prepričani, da predstavljajo njihovi zadnji izdelki dosežke, ki niso več daleč za ameriškimi — posebno ne, kolikor gre za rakete za srednji doseg. Toda cilj združenih sil (znanstvenikov, vojske, mornarice) v Colomb Becharju je konstrukcija interkontinentalne rakete tipa »Snark«. V tem so dosegli a tipom »Trident« nekaj uspehov. Nekoliko težje je z interkontinentalno balistično raketo — takšno, kakršno imajo sovjetci. Sicer trdijo Francozi, da konstrukcija takšne rakete za deželo, ki razpolaga z dovolj tehničnimi sredstvi in strokovnjaki, ne predstavlja več nepremostljive težave — če je rešeno finančno vprašanje...

Mnogo pozornosti posvečajo Francozi tudi protiletalskim raketa. Njihov zadnji tip »Parca« je podoben ameriški »Nike«

AGATHA CHRISTIE

12

Hiša na sipini

KRIMINALNI ROMAN

Jaz, Hercule Poirot vidim, v tem neko povezanost; te ona ne vidi in bi želel ključ, ki ga iščem. Odkrito vam priznam, Hastings, da tipam trenutno še v gosti megli in dokler ne bom v tej megli sivini našel pravega vzroka, ne bova prišla prav nič naprej. V tem primeru obstaja neka tajna vzmet, ki je ne morem zagrabiti. Katera je, Hastings? Katera?

»Našli je boste, Poirot,« sem miril razburjenega.

»Če je le ne bom prepozno našel,« je odgovoril mračno.

5.

Zvečer je bil v hotelu ples. Nick Buckley se je pojavila s svojimi prijatelji na večerji in nama veselo pomahala.

Nosila je lahko rdečo obleko iz šifona, ki se je vlekla po tleh. Iz rdečega odevala se je belil tlinik s pletci, a njena temna glava je bila prijeten okras.

»To je mali, očarljivi hudiček!« sem pripomnil. »Pravo nasprotje svoje prijateljice, kaj?«

Frederica Rice je bila v belem in je plesala s počasnimi in trudnimi gibi, veliko nasprotje Nickine živahnosti — kot voda in ogenj.

»Lepa je,« sem naenkrat slišal Poirota.

»Kdo? Naša Nick?«

»Ne, ona druga. Je dobra? Hudobna? Ali je nesrečna? To ne morem presoditi. Uganka je, morda ne za vse.«

Na moje presenečenje je vstal. Nick je plesala z Georgom Challengerjem, medtem ko sta Frederica in Lazarus nehala in se vrčala k mizi. Mrs. Lazarus je nato odšla, a Poirot se je v mojem spremstvu namenil k mrs. Rice, ki je ostala sama. Vedel sem, da ni maral ovinkov in izvijanj.

»Dovolite?« Prijel je za naslon praznega stola ter se v naslednjem trenutku tudi že usedel. »Želel bi z vami spregovoriti nekaj besed, medtem ko vaša prijateljica pleše.«

»Ja?« Njen glas je bil hladen in ravnodušen. »Madame, ne vem, če vam je vaša prijateljica kaj pripovedovala. Če vam ni, bom jaz: danes so jo poskušali umoriti.«

Fredericine oči so se od groze razširile. »Kako naj to razumem, gospod?«

»Na vrtu tega hotela je nekdo nanjo streljal.«

Naenkrat se je zasmejala — rahlo, sočutno, prizanesljivo. »Vam je Nick to povedala?«

»Ne, madame. Sam sem videl. Tukaj je krogla.«

Nehote se je nekoliko odmaknila, ko ji je podržal malo, okroglo stvarico.

»Toda tedaj... tedaj...«

»Kot vidite, ni to njena izmišljotina — to lahko prisežem. Razen tega so se zadnje dni dogodile čudne neizgode. Vi boste vedeli, madame — ali pa ne, seveda ne. Saj ste šele včeraj prispeli semkaj, ali ne?«

»Da, včeraj.«

»Če sem prav poučen, ste bili pred tem s prijatelji v Tavistocku.«

»Da.«

»Ali bi mi povedali imena teh prijateljev, madame?« Ošabno je privzdignila obraz. »Prosim, kaj vas je privedlo do tega vprašanja, gospod?«

V hipu je bil Poirot uteleseno nedolžno čudenje.

»Pardon, madame! Tisočkrat oprostite. Res sem se vedel skrajno nerodno. Sam imam prijatelje v Tavistocku, pa sem mislil, če se niste morda slučajno srečali — Buchaman se pišejo.«

»Ne spominim se, da bi bila slišala to ime, torej jih tudi nisem srečala.«

»Je vljudno odgovorila. Pogovorimo se raje o Nicki: kot pa o nepomembnih tujcih. Kdo je streljal na Nick? Zakaj?«

»Ne vem kdo — še ne vem!« ji je odgovoril Poirot. »Vsekakor pa bom strelca iztaknil. Da, prav gotovo. Sem namreč detektiv, madame. Pišem se Hercule Poirot.«

»Zelo poznamo ime.«

»Kako ste ljubezni gospa.«

»Kaj želite, da storim,« je vprašala obotavljaje. In prepričan sem, da je Poirot prav tako malo pričakoval takšno vprašanje kot jaz.

»Prosil bi vas, madame, da bi malo pazili na našo prijateljico.«

»Srčno rada.«

»To je moja edina prošnja, madame.« Vstal je, se hitro priklonil in odšla sva k najini mizi.

»Poirot, ali ne igrate preveč odkrito?« sem ga posvaril.

»Non ami, kakšna druga pot mi še preostane. Moje postopanje menda

ni premeteno, toda ima pa to prednost, da je zanesljivo. Ne morem tvegati. Vsekakor mi je ta pogovor z gospo vsaj nekaj povsem pojasnil...«

»No?«

»Gospa ni bila v Tavistocku. Kje je bila? Ho, tudi to mi ne ostane prikrto. Hercula Poirola je nemogoče voditi za nos. Glejte, lepi Jim je že zopet na mestu. Sedaj mu pripoveduje, pogleduje k nam. Pаметen dečko je. Oglejte si obliko njegove lobanje. Ej, želel bi, da bi vedel...«

»Kaj?« sem ga vprašal, ko se je obotavljal.

»Kar bom vedel v ponedeljek,« je skončal dvoumno. Pogledal sem ga, ne da bi kaj pripomnil, tako da je vzkliznil: »Vas pa ne muči več radovednost, prijatelj moj. Prejšnje dni...«

»Dobro bi bilo, če se na zabavo poživigate,« sem dejal gladko.

»Mislite?«

»Zabavo; na vprašanje se ne odgovarja.«

»Oh, to je zloba!«

»Popolnoma pravilno.«

»Lepo, lepo,« je godel Poirot. »Veliki Molčavec: pred dvajsetimi leti je bil nadvse priljubljena oseba v romanu.«

Kmalu nato je prišla mimo najine mize Nick, ki se je od svojega partnerja ločila in naju podražila: »Ples na robu smrti!«

»Nova senzacija, kaj gospodična?«

»Da, prav smešna.«

Ze pa je odhitela naprej in še enkrat pomahala nazaj.

»To pripombo bi si bila lahko prihranila, Poirot. Ples na robu smrti! To mi ni pri sreč.«

»Vem. Tudi tako se približamo resnici. Neverjeten pogum ima ta mala stvarca. Toda na nesrečo trenutni položaj ne zahteva poguma, temveč previdnosti.«

Naslednji dan je bila nedelja. Zaradi spremembe sva odšla na sprednjo teraso in bilo je okoli poldnavajste ure, ko je Poirot naenkrat vstal in vzkliznil: »Poglejte, prijatelj moj! Nekaj bova poskusila. Prepričan sem se, da sta se Jim Lazarus in madame odpeljala, z njima pa tudi gospodična. Zrak je torej čist.«

»Čist, zakaj?«

»To bova že videla.«

Odšla sva po stopnišču navzdol, zavila počez preko ozkega travnatga pasu. Tam so bila vrata, skozi katera se je prišlo na cikecasto pot, ki je tekla proti morju. Smeje se in kramljaje je prihajala navzgor skupina kopalcev. Ko je bila skupina mimo, je zavil Poirot na mesto, kjer je bil na skofaj neopaznih vrstah, viselih zarjavelih tečajih, na pol izbrisani napis: »Končnica, zasebno.« Nikjer ni bilo videti človeka in tako sva neovirano nadaljevala pot.

Nekaj minut kasneje sva prišla na pot, po kateri sva šla skupaj z Nick.

Sophia Loren v vlogi »Juane«

Politični mozaik

VLOMILCI SKOZI TUNEL

Nenavaden obmejni incident se je zgodil v politično razdeljenem Berlinu. »Zahodni agenti« — kakor je to formalni predstavnik vzhodnonemške policije — so poskusili skozi tunel starega Reichstaga prodrati v kurilnico Inštituta za marksizem — leninizem. Tunnel teče tik pod mejo obeh mestnih sektorjev. Alarmni zvonci pa je preprečil vlom.

Opazovalci se vprašujejo, če vlom ni imel namena uprizoriti nov »požig Reichstaga«, vendar v nasprotnem smislu...

NOVA ZAROTA

Egiptovski listi so prinesli novico, da so v deželi odkrili zaroto, katere cilj je bil — Naser. Bivši regent Egipta, princ Monem, naj bi po zrušitvi Faruka prevzel oblast. Častniki obtožujejo tudi njegovo ženo, da je vzdrževala zveze z zahodnimi agenti, ki da so uprizorili zaroto. Poročila nadalje pravijo, da je v zaroto zapletena nadalje princesa Fazelat, zarotenska iraškega (torej protibritanskega) kralja Fejsala. Britanska imenska navajajo v zvezi s to zaroto. — Nedavno zaroto proti Naserju je vodil general NASER, sedanjo zaroto proti ABDELU Naserju pa je vodil ABDEL Monem. To je posebno zanimivo v tej resni zadevi...

»MOONI« ARGUMENT

Dunajski list »Wiener Montag« obtožuje Koroške Slovence hounstva v korist Jugoslavije na podlagi sledečih argumentov: dve ženski sta na sprehodu v bližini St. Paula na Koroškem našli torbo z mapo Tovarne papirja »Franz« v Labodski dolini. Ker se je to dogodilo na Koroškem, so obtožili Slovence, ker pač ti žive tamkaj. Kadar pa ne gre za hounstvo, takrat pa pijejo, da je povest o slovenski manjšini na Koroškem izmišljena...

VSEGA PRIMANKUJE

V nizu stvar, ki manjkajo Britaniji in zaradi katerih ima težave, ne samo gospodarske ampak tudi politične, sedaj slišimo z avtoritativnega mesta, da ji manjkajo tudi rudarji. Belgijec G. P. Fine, v svojstvu članka Visoke oblasti Evropske enote za premost in jekla, je izjavil, da postaja pomanjkanje rudarjev v Britaniji vse resnejše.

To so njegove besede. Ponosni Albino verjetno ni zadovoljen, da mu to pravi tujec, pa četudi je resnica...